

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

Факультет бізнес-технологій та економіки
(повне найменування інституту, назва факультету)

Кафедра економіки та митної справи
(повна назва кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

**на тему: «Інвестиційні потоки в країнах Південно-Східної Азії:
чинники залучення та стратегічні наслідки»**

Виконав

студент 4 курсу, групи БТЕ-1911
спеціальності 292 «Міжнародні економічні
відносини», ОПП «Міжнародний бізнес»
(код і назва напрямку підготовки, спеціальності)

Кирилов М.М.

(прізвище та ініціали студента)

Керівник Лазнева І.О.

(прізвище та ініціали)

Рецензент Бриль А.Г.

(прізвище та ініціали)

м. Запоріжжя
2025 рік

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

Факультет: бізнес-технологій та економіки

Кафедра: економіки та митної справи

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Спеціальність: 292 «Міжнародні економічні відносини», ОПП «Міжнародний бізнес»

Галузь знань: 29 міжнародні відносини

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри, к. держ. упр.,
доцент

_____ Андрій СОКОЛОВ

“ _____ ” _____ 20__ року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ БАКАЛАВРСЬКУ РОБОТУ**

Кирилова Миколи Миколайовича

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Інвестиційні потоки в країнах Південно-Східної Азії: чинники залучення та стратегічні наслідки

керівник роботи доц. к.і.н. Лазнева І.О.

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від «05» травня 2025 року №225

2. Строк подання студентом роботи 10 червня 2025 р.

3. Вихідні дані до роботи Інформаційною базою дослідження стали наукові праці провідних вітчизняних і зарубіжних експертів, періодичні видання, офіційні статистичні дані, а також матеріали вітчизняної та міжнародної статистики.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

1. Теоретико-методологічні засади інвестиційного потенціалу Південно-Східної Азії

2. Особливості інвестиційної діяльності в країнах Південно-Східної Азії

3. Стимулювання інвестиційної діяльності в регіоні Південно-Східної Азії

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

9 рис., 1 табл

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	Прийняв виконане завдання
I розділ	доц., к.і.н. Лазнева І.О.	08.04.2025	26.04.2025
II розділ	доц., к.і.н. Лазнева І.О.	06.05.2025	29.05.2025
III розділ	доц., к.і.н. Лазнева І.О.	26.05.2025	04.06.2025
Нормоконтроль	доц., к.і.н. Лазнева І.О.	08.06.2025	10.06.2025

7. Дата видачі завдання 10 березня 2025 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів бакалаврської роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Вибір теми	11-14.03.2025	
2	Підбір літератури та вивчення літературних джерел	14-24.03.2025	
3	Складання плану роботи	24.03.2025	
4	Виконання вступу	24.03.2025-28.03.2025	
5	Виконання розділу 1	08.04.2025-25.04.2025	
6	Виконання розділу 2	06.05.2025-29.05.2025	
7	Виконання розділу 3	30.05.2025-04.06.2025	
8	Формулювання загальних висновків	30.05.2025-04.06.2025	
9	Оформлення роботи та проходження нормоконтролю	04.06.2025-14.06.2025	
10	Одержання відгуку та рецензії	13.06.2025-14.06.2025	
11	Подання остаточного варіанту роботи на кафедру	16.06.2025	

Студент _____ **Микола КИРИЛОВ**
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____ **Ірина ЛАЗНЕВА**
(підпис) (прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

КБР: 71 с., 9 рис., 1 табл., 72 джерела.

Мета роботи – оцінка сучасних тенденцій та інвестиційних потоків в країнах Південно-Східної Азії з виявленням можливостей та викликів, що стоять перед інвесторами.

Об’єктом дослідження є процес інвестування в регіоні Південно-Східної Азії.

Предмет дослідження – особливості та характеристики інвестиційних потоків та стратегій у країнах Південно-Східної Азії.

Методи дослідження – статистичний аналіз — обробка статистичних даних про обсяги та розподіл інвестицій у регіоні; документальний аналіз — вивчення та аналіз документів, звітів, публікацій та інших джерел інформації щодо інвестиційних проєктів та стратегій в регіоні; опитування та інтерв'ю — додаткові висновки та думки фахівців у галузі інвестиційного бізнесу та представників урядових органів.

Анотація. Розглянуто та проаналізовано актуальні тенденції інвестування в регіоні Південно-Східної Азії у 2024 та 2023 роках. Здійснено статистичний аналіз обсягів та напрямків інвестицій, а також вивчено документальні джерела щодо інвестиційних проєктів в регіоні. Експертні опитування були використані для отримання додаткових відомостей про інвестиційний клімат у Південно-Східній Азії. Крім того, проведено моделювання та прогнозування можливих тенденцій розвитку інвестиційного сектору регіону. Результати дослідження дозволять краще розуміти фактори, що впливають на інвестиційну привабливість Південно-Східної Азії та сприятимуть розробці стратегій інвестування для подальшого розвитку економіки регіону.

ПРЯМІ ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ, ПРЯМІ ІНВЕСТИЦІЇ, ІНВЕСТИЦІЇ,
АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ПІВДЕННО-СХІДНА АЗІЯ,
ТЕНДЕНЦІЇ ІНВЕСТИВАННЯ

Abstract. Current investment trends in Southeast Asia in 2024 and 2023 are reviewed and analysed. Statistical analysis of investment volumes and directions was carried out, and documentary sources on investment projects in the region were studied. Expert surveys were used to obtain additional information on the investment climate in Southeast Asia. In addition, modelling and forecasting of possible trends in the development of the region's investment sector was carried out. The results of the study will allow for a better understanding of the factors affecting the investment attractiveness of Southeast Asia and will contribute to the development of investment strategies for the further development of the region's economy.

FOREIGN DIRECT INVESTMENT, DIRECT INVESTMENT,
INVESTMENT, ANALYSIS OF INVESTMENT ACTIVITY, SOUTHEAST ASIA,
INVESTMENT TRENDS

**ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ,
СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ**

Скорочення	Словосполучення
ст.	сторінка
рис.	рисунок
р.	рік
млн	мільйон
млрд	мільярд
дол. США	долари США
США	Сполучені Штати Америки
ПП	прямі іноземні інвестиції
%	відсоток, процент
АСЕАН	Асоціація держав Південно-Східної Азії
див.	дивитися
Лаос	Лаоська Народно-Демократична Республіка
Бруней	Бруней Даруссалам
ПСА	Південно-Східна Азія
МВФ	Міжнародний валютний фонд
ВВП	Валовий внутрішній продукт
СЕЗ	спеціальна економічна зона

ЗМІСТ

Завдання на кваліфікаційну бакалаврську роботу.....	2
Реферат.....	4
Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень та термінів....	6
Вступ	8
1 Теоретико-методологічні засади інвестиційного потенціалу Південно-Східної Азії.....	11
1.1 Географічні, політичні та економічні особливості Південно-Східної Азії як чинники інвестиційного потенціалу.....	11
1.2 Інвестиційний клімат та ключові аспекти інвестування в регіоні.	18
2 Особливості інвестиційної діяльності в країнах Південно-Східної Азії	25
2.1 Структура та напрями інвестування в регіоні: галузевий і географічний аспект.....	25
2.2 Порівняльний аналіз обсягів інвестицій у країнах Південно-Східної Азії.....	35
3 Стимулювання інвестиційної діяльності в регіоні Південно-Східної Азії	45
3.1 Фактори розвитку інвестиційної діяльності в регіоні	45
3.2 Перспективи реалізації інвестиційних проєктів у ключових секторах економіки	52
Висновки.....	59
Перелік джерел посилань.....	64

ВСТУП

Актуальність. Південно-Східна Азія поєднує країни з різною історією, культурою та економічними моделями, що разом створює багатогранний простір для розвитку. Від густонаселених мегаполісів до віддалених аграрних регіонів, від високотехнологічних кластерів до традиційних ремісничих галузей. Регіон вирізняється швидкою урбанізацією, зростанням середнього класу та активним розвитком інфраструктури. Транспортні коридори, морські шляхи й цифрові мережі, що проходять через країни АСЕАН, пов'язують не тільки місцеві економіки, а й глобальні виробничі ланцюги, остаточно утвердивши Південно-Східну Азію як центр тяжіння для міжнародного бізнесу.

У таких умовах капітал спрямовується туди, де можна поєднати оптимальні витрати ресурсу з перспективами високої віддачі. Сектора високих технологій, відновлюваної енергетики, логістики та міського господарства постають пріоритетними зонами інвестицій, поряд із класичними галузями обробної промисловості й інфраструктурного будівництва. Надалі розкрито особливості формування та розподілу інвестиційних потоків у Південно-Східній Азії, що дозволяє зрозуміти, яким чином регіон утримує статус одного з найпривабливіших напрямків для міжнародних капіталовкладень.

Водночас регіон відзначається значною різноманітністю: від відкритих економік Сінгапуру і Малайзії до постійно зростаючих, але ще інфраструктурно стриманих ринків Лаосу, Камбоджі чи М'янми.

Переорієнтація капіталовкладень у бік високотехнологічних секторів поєднується зі зростаючою роллю інфраструктурних проєктів і розширенням внутрішнього споживчого ринку. Цей тренд відображає прагнення держав забезпечити конкурентоспроможність регіону через модернізацію виробництва та підвищення якості життя населення.

Кожна країна АСЕАН формує власні пріоритети: деякі орієнтуються на розвиток високотехнологічного виробництва, хтось укріплює аграрно-промисловий комплекс, а інші прагнуть стати регіональним хабом у сфері

логістики та туризму. Ця різноманітність відкриває широкі можливості для диверсифікації інвестиційних портфелів, але одночасно потребує уважного вивчення специфічних ризиків та регуляторних нюансів на національному рівні.

Дослідження різних аспектів інвестиційних потоків в країнах Південно-Східної Азії представлені у роботах науковців Стефена Томсена, Fredrik Sjöholm, Chengwei Xu, Гвані Ліма, Лаури Діакони Максим, Ніколаса Мура, Роланда Бергера, Jingting Liu, Ульрики Зенгстшмід, але з огляду на зміни, що відбуваються у світовій економіці з плином часу актуальність дослідження залишається.

Об’єктом дослідження є процес інвестування в регіоні Південно-Східної Азії.

Предмет дослідження — особливості та характеристики інвестиційних потоків та стратегій у країнах Південно-Східної Азії.

Мета роботи — оцінка сучасних тенденцій та інвестиційних потоків у країнах Південно-Східної Азії з визначенням можливостей і викликів, що постають перед інвесторами. Для досягнення цієї мети передбачено виконання низки завдань:

- охарактеризувати географічні, політичні та економічні особливості Південно-Східної Азії як чинники інвестиційного потенціалу;
- проаналізувати інвестиційний клімат та ключові аспекти інвестування в регіоні;
- дослідити структуру та напрями інвестування з урахуванням галузевого та географічного аспекту;
- здійснити порівняльний аналіз обсягів іноземних інвестицій у країнах Південно-Східної Азії;
- виявити фактори розвитку інвестиційної діяльності в регіоні ;
- обґрунтувати перспективи реалізації інвестиційних проєктів у ключових секторах економіки.

Під час виконання роботи застосовувалися різноманітні **методи дослідження**. Зокрема, статистичний аналіз (обробка статистичних даних про обсяги та розподіл інвестицій у регіоні); документальний аналіз (вивчення та

аналіз документів, звітів, публікацій та інших джерел інформації щодо інвестиційних проєктів та стратегій в регіоні); опитування та інтерв'ю (додаткові висновки та думки фахівців у галузі інвестиційного бізнесу та представників урядових органів).

Практичне значення одержаних результатів. Сформульовані та обґрунтовані в дипломній роботі висновки і пропозиції можуть бути використані для вдосконалення підходів до формування ефективної інвестиційної політики в країнах Південно-Східної Азії, а також для розробки стратегій залучення іноземного капіталу з урахуванням регіональних особливостей і глобальних тенденцій.

Інформаційною базою дослідження стали наукові праці провідних вітчизняних і зарубіжних експертів, періодичні видання, офіційні статистичні дані, а також матеріали вітчизняної та міжнародної статистики.

Апробація результатів дослідження. Ключові теоретико-методичні та науково-практичні положення й висновки бакалаврської роботи оприлюднені і отримали позитивну оцінку на V Міжнародній науково-практичній конференції «European congress of scientific discovery» (28-30 квітня 2025 р, м. Мадрид), Щорічній науково-практичній конференції викладачів, науковців, молодих вчених, аспірантів та студентів «Тиждень науки-2025» (14-18 квітня 2025 р, м. Запоріжжя) та VIII Всеукраїнському конкурсі студентських науково-популярних есе на тему: «Трансформація сучасної світосистеми» (19 грудня 2024 р, м. Київ).

Робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків; містить 71 сторінку тексту, 9 рисунків, 1 таблицю. Перелік джерел посилань включає 72 найменування.

1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІВДЕННО-СХІДНОЇ АЗІЇ

1.1 Географічні, політичні та економічні особливості Південно-Східної Азії як чинники інвестиційного потенціалу

У сучасному світі глобалізації та економічної конкуренції роль географічного положення країни стає все більш важливою в оцінці її інвестиційної привабливості. Географія визначає доступність до ринків, торговельних шляхів, природних ресурсів та інфраструктури, що впливає на рішення бізнесу щодо розміщення інвестицій. Ця тема стає все більш актуальною, оскільки світ стає все більш підключеним і складним, а інвестори шукають найоптимальніші варіанти для вкладення своїх коштів. У даному тексті буде розглянуто ключові аспекти впливу географічного положення на інвестиційну привабливість країни та його важливість для економічного розвитку.

Південно-Східна Азія (ПСА) — це великий азійський регіон, що лежить на схід від Індії та на південь від Китаю. Він складається з двох чітко розрізнених частин: материкової Південно-Східної Азії та островної Південно-Східної Азії. Материкова частина, яку часто називають Індокитаєм (термін, введений Францією), простягається на південь від Індії до Китаю. Вона включає країни, що традиційно асоціюються з цією назвою [1].

У Південно-Східній Азії розташовано 11 країн, серед яких Філіппіни, Малайзія, Бруней, Індонезія, Східний Тимор, Сінгапур, М'янма, Таїланд, Лаос, Камбоджа та В'єтнам (див. Додаток 1). У деяких країнах, таких як Індонезія, Малайзія, Таїланд, Сінгапур і В'єтнам, спостерігається швидке економічне зростання [20, ст. 65].

Рисунок 1.1 - Політична мапа Південно-Східної Азії *

*Джерело: [6]

Цей регіон розташований на перетині основних світових торговельних маршрутів, що забезпечує легкий доступ до ринків Китаю, Індії, Австралії та Європи. Регіон активно розвиває економічну інтеграцію через Асоціацію держав Південно-Східної Азії (АСЕАН), сприяючи створенню єдиного ринку та виробничої бази з вільним рухом товарів, послуг, інвестицій та кваліфікованої робочої сили. Крім того, ПСА є учасником ключових торговельних угод, таких

як Всебічне регіональне економічне партнерство (ВРЕП), що знижує торговельні бар'єри та розширює доступ до ринків [58].

Однією з основних тенденцій інвестування в ПСА є зростання інтересу до технологічних стартапів. Швидкий розвиток цифрових технологій і інноваційних галузей, таких як штучний інтелект, блокчейн і інтернет речей, створює сприятливі умови для розвитку технологічних стартапів. Це особливо актуально для країн, які активно просуваються в цьому напрямку, таких як Сінгапур, В'єтнам і Таїланд. Інвестори з усього світу вкладають значні кошти в ці стартапи, сподіваючись отримати високу доходність у майбутньому.

Регіон Південно-Східної Азії демонструє впевнене економічне зростання, яке має всі передумови для збереження динаміки в довгостроковій перспективі. Провідні економіки регіону, зокрема Індонезія, Таїланд, Малайзія, В'єтнам, Філіппіни та Сінгапур, демонструють сталий розвиток, причому окремі країни, як-от В'єтнам і Філіппіни, вирізняються особливо динамічними темпами зростання.

Одним із ключових рушіїв цього зростання є формування та зміцнення середнього класу, що супроводжується підвищенням купівельної спроможності населення. Це, у свою чергу, стимулює внутрішній попит і створює сприятливі умови для розвитку різних секторів економіки, зокрема тих, що орієнтовані на споживчі послуги. Особливу динаміку демонструють сфери технологій, охорони здоров'я та освіти, які стають пріоритетними як для споживачів, так і для інвесторів, враховуючи зростаючі потреби та зміну структури попиту [59].

Південно-Східна Азія переживає активну цифрову трансформацію, що охоплює ключові сектори економіки та суспільного життя. Регіон швидко перетворюється на одного з глобальних лідерів у розвитку електронної комерції, фінансових технологій та цифрових послуг. Цьому сприяє високий рівень проникнення мобільного зв'язку та Інтернету, що забезпечує широке охоплення населення сучасними цифровими інструментами.

Показовим є зростання обсягів електронної комерції: між 2016 і 2021 роками вони зросли у п'ять разів, і до 2026 року очікується їхнє подальше

потреби. Це свідчить про глибоке проникнення цифрових технологій у споживчу поведінку та трансформацію моделей ведення бізнесу.

Крім того, уряди країн регіону демонструють послідовну підтримку цифрових ініціатив — через інвестиції в цифрову інфраструктуру, стимулювання інновацій, розвиток стартап-екосистем і впровадження нормативно-правових рамок, сприятливих для цифрової економіки. Такий підхід формує сприятливе середовище для залучення інвестицій і стимулювання економічного зростання на основі інновацій [60].

У кінцевому підсумку, огляд основних тенденцій інвестування в Південно-Східній Азії вказує на широкі можливості для інвесторів у різних сферах економіки. Зростаючий інтерес до технологічних стартапів, зелених технологій, логістики та інфраструктури свідчить про потенціал регіону для стабільного та сталого економічного розвитку. Інвестори, які вміло використовують ці можливості, можуть отримати значні прибутки та сприяти подальшому прогресу Південно-Східної Азії.

Інвестування в Південно-Східній Азії супроводжується ризиками, пов'язаними з політичною та економічною нестабільністю. Нестійкість політичного середовища, корупція та недостатня захищеність прав інвесторів можуть ускладнити інвестиційні процеси та призвести до втрат. Тому інвесторам необхідно уважно аналізувати ризики та приймати обґрунтовані рішення при вкладанні коштів в регіон.

До того ж, варто відзначити значення розвитку економічних блоків та міжнародних торговельних угод, що є формальним вираженням міждержавної співпраці для приваблення інвестицій у Південно-Східній Азії. Укладення вільних торгових угод та участь у регіональних інтеграційних процесах сприяють створенню сприятливих умов для інвестицій та зростанню обсягів торгівлі.

Загалом, огляд тенденцій інвестування в Південно-Східній Азії вказує на значний потенціал регіону для приваблення інвестицій та розвитку. Зростання інтересу до технологічних стартапів, зелених технологій та розвитку

інфраструктури, а також роль міжнародних фінансових центрів та укладання вільних торгових угод сприяють створенню сприятливих умов для інвестування. Однак інвесторам слід уважно аналізувати ризики та враховувати політичні та економічні чинники при прийнятті рішень про вкладення коштів в регіон.

Водночас слід враховувати вплив глобальних тенденцій на інвестиційну активність в Південно-Східній Азії. Зокрема, зростання геополітичної напруженості, торговельних конфліктів та нестабільності на фінансових ринках світу може призвести до зменшення інвестиційного інтересу у регіоні. Інвестори мають бути готові до змін у глобальному економічному середовищі та реагувати на них вчасно.

Також важливо враховувати роль державної політики у привабленні інвестицій в Південно-Східну Азію. Уряди країн регіону здійснюють широкий спектр заходів для стимулювання інвестиційної активності, таких як податкові пільги, спрощення бюрократичних процедур, інфраструктурні проєкти та розвиток освіти та науки. Розуміння державної політики та її впливу на інвестиційну діяльність є ключовим для успішного вкладення коштів в регіон.

Додатково, важливим фактором є інноваційна активність та розвиток людського капіталу в Південно-Східній Азії. Країни регіону все більше вкладають у науково-дослідну діяльність, розвиток технологій та підвищення кваліфікації працівників. Інвестори мають враховувати потенціал інноваційного розвитку та людського капіталу при прийнятті рішень щодо інвестування в регіон.

У підсумку, розгляд тенденцій інвестування в Південно-Східній Азії вказує на значний потенціал та можливості для розвитку у різних сферах економіки. Інвесторам важливо враховувати не лише конкретні галузі та проєкти, але й ширший контекст глобальних та регіональних тенденцій, державної політики та інноваційного потенціалу регіону. Тільки такий

комплексний підхід дозволить досягти успішних результатів у сфері інвестування в Південно-Східній Азії.

Сукупністю можливостей залучення інвестиційного капіталу в економіку держави та найдоцільніше його використання для створення сприятливих умов розвитку економіки є інвестиційний потенціал, він залежить від створених в країні умов: інвестиційної привабливості та клімату [2, ст. 36].

До основних складових інвестиційного потенціалу країни належать такі ключові фактори:

- природно-ресурсний. Цей аспект обумовлюється наявністю природних ресурсів, їхнім раціональним використанням для інвестиційної діяльності, а також туристично-рекреаційним потенціалом території.

- соціально-трудовий. Оцінюється характеристиками населення, зокрема його працездатністю, професійними навичками та соціальними умовами, що сприяють формуванню трудових ресурсів і підвищенню рівня зайнятості.

- інноваційний. Пов'язаний з рівнем наукових розробок, їхньою інтеграцією у виробничі процеси та впливом на соціально-економічну систему в цілому.

- виробничий. Відображає обсяги створення продукції в межах господарської діяльності, які слугують основою для залучення інвестицій.

- фінансовий. Включає фінансові можливості країни, зокрема ефективне використання ресурсів, фінансові показники підприємств і стан регіонального бюджету, необхідні для забезпечення інвестиційного процесу.

- інфраструктурний. Визначається географічним розташуванням країни та рівнем розвитку її інфраструктури, до якої входять транспортні мережі,

інженерні споруди та інші стратегічні об'єкти. (див. Додаток 2)[4, ст. 69].

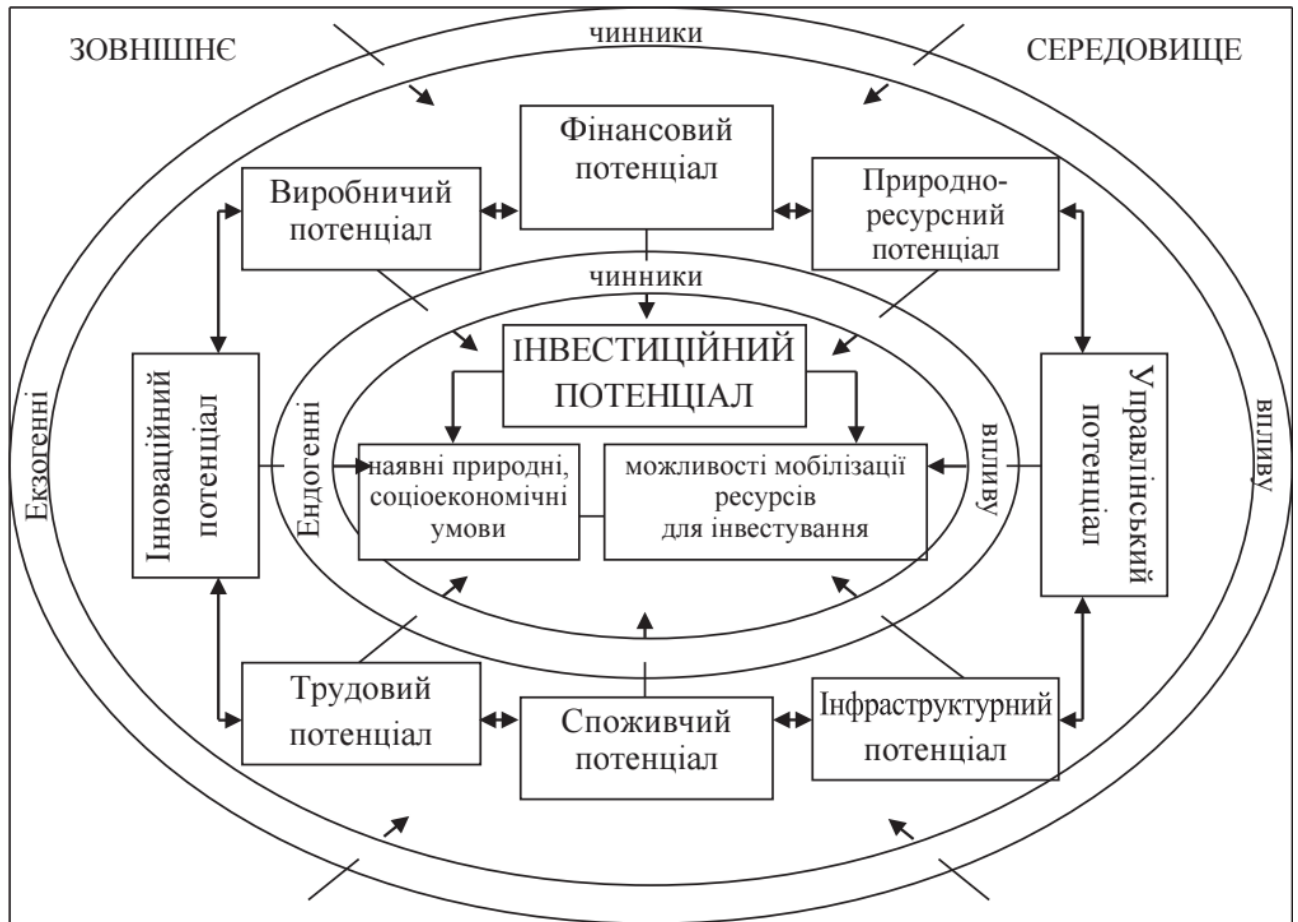

Рисунок 1.2 – Складові інвестиційного потенціалу країни*

*Джерело: [4, ст. 69]

Протягом вивчення інвестиційного потенціалу країни слід підійти до цього питання комплексно, тобто треба розглянути складові елементи його характеристики, а саме: 1. джерела формування інвестиційного потенціалу: внутрішні, зовнішні та змішані джерела ресурсів, які включають в себе як місцеві, так і залучені з інших регіонів або країн. 2. Фактори впливу на інвестиційний потенціал: різноманітні аспекти, такі як природно-ресурсні, виробничі, фінансові, податкові, інфраструктурні тощо, які взаємодіють та впливають на формування потенціалу країни. 3. Суб'єкти економіки, що володіють фінансовими ресурсами: держава, підприємства, зовнішні інвестори та кредитори, які можуть перетворювати свої ресурси на інвестиції, керуючись власною стратегією. 4. Об'єкти інвестування: сектори реальної економіки,

фінансова та інноваційна сфери, які стають цільовими об'єктами для вкладення інвестицій та сприяють формуванню потенціалу країни [3].

1.2 Інвестиційний клімат та ключові аспекти інвестування в регіоні

Функціональна спрямованість виробничої діяльності підприємств, які не виступають інституційними інвесторами, визначає домінантну форму реалізації реальних інвестицій. Водночас, на окремих етапах розвитку підприємств може виникнути доцільність у проведенні фінансових інвестицій. Вибір такої форми інвестування обумовлюється кількома факторами: необхідністю ефективного використання інвестиційних ресурсів, сформованих до початку реалізації реальних інвестицій за затвердженими проєктами; потенціалом отримання підвищеної рентабельності вкладених коштів через участь на фінансових ринках; потребою оптимізації використання тимчасово вільних грошових ресурсів, зумовленою сезонністю діяльності; а також реалізацією стратегії диверсифікації за рахунок інвестування у статутні капітали інших суб'єктів господарювання або придбання акцій.

Одним із ключових понять у даному контексті є ПІІ, що визначаються як придбання резидентами певної країни реальних активів за межами національної юрисдикції. Це передбачає управлінський контроль з боку господарюючого суб'єкта однієї країни над господарським суб'єктом іншої. Завдяки цьому механізму надлишкові фінансові ресурси одних держав спрямовуються в економіку інших, де вони можуть бути застосовані більш ефективно. Більш того, ПІІ виступають важливим каналом передачі прогресивних технологій та сучасних методів управління з розвинених країн до держав, що розвиваються [9].

Портфельні інвестиції, у свою чергу, можна охарактеризувати як операції, пов'язані з придбанням на фондовому ринку цінних паперів, деривативів чи інших фінансових активів. Важливо зазначити, що портфельними не вважаються угоди, за яких обсяг придбаних акцій іншої юридичної особи перевищує 50% їх сукупної емісії — такі угоди відносяться до прямих інвестицій. І хоча портфельні

інвестиції є самостійною формою діяльності, їх не слід розглядати як альтернативу прямим інвестиціям; ці два види є взаємодоповнюваними.

Основною метою портфельних інвестицій є забезпечення стабільного поточного доходу у вигляді відсотків або дивідендів. Додатковим джерелом прибутку слугує курсовий різницевий дохід, що виникає між вартістю придбання та ціною реалізації фінансових активів [7].

Термін "портфельні інвестиції" набуває різних тлумачень. У певному контексті він позначає скоординовані системні інвестиції, що формують цілісний інвестиційний портфель, на відміну від одиничних інвестицій. В іншому ж розумінні, цей термін стосується інвестицій, спрямованих виключно на отримання прибутку без активної участі в управлінні емітентом цінних паперів, що відрізняє їх від прямих інвестицій. У сфері міжнародних економічних відносин поняття портфельних інвестицій здебільшого вживається у другому значенні. Основний механізм залучення іноземних портфельних інвесторів полягає у реалізації боргових цінних паперів, випущених органами центральної влади. Залучені фінансові ресурси використовуються як для покриття дефіциту державного бюджету, так і для погашення попередніх запозичень. Отже, іноземні портфельні інвестиції рідко трансформуються у реальні інвестиції, що зменшує їх вплив на економічну динаміку країни [8].

З огляду на вищезазначене, необхідно розрізняти ПІІ та портфельні інвестиції, що відрізняються за кількома характерними ознаками.

Прямі іноземні інвестиції відзначаються вищим обсягом фінансових вкладень порівняно з портфельними інвестиціями. Окрім того, ПІІ зорієнтовані на різні джерела прибутків, зокрема участь у капіталі підприємства, тоді як портфельні інвестиції спрямовані на придбання комплексу цінних паперів із подальшою диверсифікацією ризиків. Також вони забезпечують значно більший фінансовий прибуток у перспективі, однак цей вид інвестицій потребує тривалого часу для окупності. Реалізація таких вкладень можлива лише після завершення запланованого проєкту, що робить процес більш складним і тривалим. У той час як портфельні інвестиції можуть бути короткостроковими і

навіть невелика кількість успішних угод здатна принести дохід. Після отриманого прибутку вкладник може швидко реалізувати свій портфель, продаючи його іншому інвестору або декільком покупцям у короткі терміни. У разі прямих інвестицій передбачена довгострокова участь, яка не передбачає зміну власника; інвестор зобов'язаний відповідати за всі аспекти процесу інвестування, де помилки можуть мати серйозні наслідки. Варто зазначити, що залучення ПІІ є дуже тривалим і не завжди гарантує успіх.

Інвестори, які обирають портфельні вкладення, мають змогу уникнути активної участі в управлінні або детального аналізу ринкових умов. Вони можуть припиняти будь-які угоди та відкласти їх до більш сприятливого моменту, а також здійснювати контроль за допомогою фінансових посередників, що дозволяє делегувати багато процедур персональному менеджеру. Прямий інвестор перебуває в принципово іншій ситуації: він має постійно брати участь у проєкті, активно контролювати кожен етап реалізації та самостійно вносити вдосконалення. Недостатня увага або відсутність участі з боку прямого інвестора може призвести до серйозних проблем та навіть до зриву проєкту.

ключова відмінність між портфельними і прямими інвесторами полягає також у рівні впливу на управлінські процеси компанії. Частка портфельного інвестора у цінних паперах зазвичай є незначною, що позбавляє його прав на прийняття управлінських рішень. Основною метою такого типу інвестування є отримання доходу. У свою чергу, прямий інвестор володіє більшою часткою і тому має можливість брати участь в управлінні компанією, що відкриває додаткові перспективи для впливу на її розвиток [10].

У Південно-Східній Азії портфельні інвестиції набувають дедалі більшого значення, сприяючи розвитку фінансових ринків і залученню іноземного капіталу до регіону.

Інфраструктурні інвестиції відіграють ключову роль у забезпеченні економічного прогресу цього регіону. Вони охоплюють фінансування будівництва та удосконалення доріг, залізничних сполучень, портів і

енергетичних об'єктів. Зростання вкладень у ці сфери створює сприятливі умови для ведення бізнесу та привертає нових інвесторів.

Технологічні інвестиції також є важливим напрямком інвестиційної діяльності у Південно-Східній Азії. Вони спрямовуються на підтримку технологічних стартапів, дослідницьких центрів і новаторських проєктів. Завдяки цим вкладенням регіон утримує конкурентоспроможність і здобуває переваги в умовах глобальної економіки.

Секторальні інвестиції становлять фундамент стратегії розвитку економіки в цьому регіоні. Їхня суть полягає у спрямуванні капіталу в конкретні галузі для отримання прибутку та стимулювання їхнього зростання. У Південно-Східній Азії діють різноманітні перспективні сектори, що приваблюють інвесторів.

Одним із найпривабливіших секторів для інвестування є технології. Країни, зокрема Сінгапур, Малайзія і В'єтнам, сформувалися як осередки технологічних рішень та інновацій. Інвестори активно вкладають кошти у сфери штучного інтелекту, інтернету речей, блокчейн-технологій та інших передових напрямків, що представляють значний потенціал для майбутнього.

Іншим важливим сектором залишається інфраструктура. Для забезпечення стабільного економічного зростання та підтримки промисловості потрібні значні вкладення у розвиток транспортних шляхів, аеропортів, портів і енергетичної інфраструктури.

Туризм також виділяється як перспективний напрямок для інвестицій. Привабливість Південно-Східної Азії з її мальовничими пляжами, багатою культурною спадщиною та історичними пам'ятками щороку залучає мільйони відвідувачів. Вкладення у готельний бізнес, заклади харчування й туристичну інфраструктуру можуть забезпечити суттєву фінансову віддачу.

Додатково, фінансовий сектор, особливо у розвиненому Сінгапурі привертає інвестиції. Цей фінансовий центр відомий своєю стабільністю та

прозорістю, що робить його привабливими для банківських та інвестиційних установ з усього світу.

У багатьох країнах Південно-Східної Азії спостерігається стабільна політична ситуація, що сприяє розвитку бізнесу та привабленню іноземних інвестицій. Однак деякі регіони можуть мати проблеми з політичною нестабільністю або конфліктами, що може стати перешкодою для інвесторів.

Боротьба з корупцією є ще однією важливою складовою створення сприятливого інвестиційного клімату. Корупція може стати серйозним обмеженням для бізнесу та іноземних інвестицій, оскільки вона підриває довіру до уряду та бізнес-середовища.

Нарешті, доступність фінансових послуг, таких як кредити, інвестиційні фонди та інші фінансові інструменти, грає важливу роль у залученні інвестицій. Розвиток фінансового сектору та забезпечення доступності фінансових послуг для малих та середніх підприємств сприяє розвитку бізнесу та інвестиційному клімату в цілому.

Отже, розгляд секторальних інвестицій у Південно-Східній Азії повинен враховувати інвестиційний клімат, правове середовище, боротьбу з корупцією та доступність фінансових послуг. Ці фактори спільно впливають на привабливість регіону для інвесторів та визначають успіх інвестиційних проєктів.

Інвестиційний клімат — це економічні, фінансові та соціально-політичні умови в країні чи регіоні, які впливають на готовність приватних осіб, банків та установ надавати кредити та купувати частку (тобто інвестувати) в бізнес, що там працює.

Правове середовище також грає важливу роль у визначенні привабливості інвестиційного клімату. Чіткі та стабільні закони, які гарантують захист прав власності та контрактів, є ключовими для приваблення інвестицій. Крім того, ефективність судової системи та вирішення правових спорів також мають велике значення для інвесторів.

На інвестиційний клімат впливає низка непрямих факторів, зокрема рівень бідності, рівень злочинності, інфраструктура, участь робочої сили, міркування

національної безпеки, політична нестабільність, невизначеність режиму, податки, ліквідність і стабільність фінансових ринків, верховенство права, права власності, регуляторне середовище, прозорість уряду та підзвітність уряду.

Несприятливий інвестиційний клімат є однією з багатьох перешкод, з якими стикаються слаборозвинені країни. Регуляторна реформа часто є ключовим компонентом усунення бар'єрів для інвестицій. З метою покращення інвестиційного клімату та стимулювання економічного розвитку в цих країнах було створено низку неприбуткових організацій.

Інвестори, які ризикують в нестабільних умовах, можуть очікувати високих доходів у відповідь на високий ризик. Розуміння інвестиційного клімату країни є складною задачею, оскільки управління може мати різні варіанти застосування. Політичне, економічне та корпоративне управління впливають на сприятливість інвестиційного середовища. Приватні особи та установи, що інвестують, потребують впевненості в тому, що умови інвестування сприятимуть їхньому успіху та росту. Брак необхідної інфраструктури та ефективного державного регулювання може стати перешкодою для розвитку бізнесу. Приватний сектор потребує держави, яка забезпечить сприятливі умови для ефективної діяльності та розвитку. Чіткі правила гри та платформи для діалогу між владою та приватним бізнесом є ключовими для створення довіри та стабільного інвестиційного клімату [11].

Ризик означає ймовірність отримання результату, що виявиться гіршим за очікуваний. Чим вищий рівень ризику, тим більше шансів на небажані наслідки. Водночас у сфері інвестицій ризик слід розглядати не лише як втрати, але й як потенційні можливості. Зазвичай найприбутковіші інвестиції пов'язані з найбільшими ризиками. Існує два основні типи інвестиційних ризиків: ринковий та специфічний.

Ринковий, або системний, ризик впливає на значну частину або навіть увесь ринок. Він обумовлений глобальними економічними, політичними або іншими подіями, такими як фінансові кризи, війни, епідемії чи природні катаклізми. Цей ризик майже неможливо повністю уникнути через його

масштабність. Проте ним можна управляти, враховуючи власний рівень прийняття ризику і обираючи активи з відповідним рівнем небезпеки. При цьому важливо уникати емоційної реакції на ринкові коливання.

Специфічний, або несистемний, ризик стосується окремого інвестиційного активу чи певного сектора економіки. Наприклад, падіння продажів однієї компанії впливатиме лише на неї, а не на ринок загалом. Цей вид ризику піддається зниженню або навіть усуненню за допомогою диверсифікації, тобто розподілу інвестицій між різними активами [29].

Південно-Східна Азія є одним з найбільш привабливих регіонів для інвестицій через свій стрімкий економічний розвиток та розмаїття можливостей у різних галузях. Визначено ключові терміни, такі як інвестиційний клімат, інвестиційні ризики, які є важливими для розуміння процесів інвестування та прийняття рішень у цьому контексті. Підкреслено перспективність інвестування в Південно-Східній Азії та вказує на необхідність глибшого розуміння факторів, що впливають на інвестиційний процес у цьому регіоні.

2 ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КРАЇНАХ ПІВДЕННО-СХІДНОЇ АЗІЇ

2.1 Структура та напрями інвестування в регіоні: галузевий і географічний аспект

Для вивчення структури та напрямків інвестування в Південно-Східній Азії, необхідно ретельно розглянути як галузеві, так і географічні особливості регіону.

Спочатку розглянемо галузеві особливості. Південно-Східна Азія відома своїм різноманіттям галузей, які привертають інвесторів з усього світу. Особливою привабливістю користується виробництво електроніки та комп'ютерної техніки, автомобільна промисловість, текстильна індустрія, туризм, а також сільське господарство та розвиток енергетики. Кожна з цих галузей має свої переваги та потенціал для інвестиційного зростання.

Регіон Південно-Східної Азії включає країни з різними рівнями розвитку, економічними потенціалами та геополітичними впливами. Наприклад, В'єтнам, Камбоджа та Лаос, будучи країнами з слабким рівнем розвитку, привертають інвесторів завдяки своєму дешевому трудовому ресурсу та потенціалу для розвитку виробництва. Спільно з тим, Сінгапур, Малайзія та Таїланд є розвинутими ринками з високим рівнем інфраструктури та інноваційним потенціалом.

Враховуючи ці галузеві та географічні особливості, інвестори можуть вибрати оптимальні напрями для інвестування в Південно-Східній Азії, забезпечивши максимальний ефект від своїх інвестицій.

Південно-Східна Азія представляє собою регіон з широким спектром можливостей для інвестування. Найкращі можливості можуть залежати від конкретних цілей та стратегій інвестора, а також від його ризикового профілю та секторальних уподобань. Однак, деякі з найбільш привабливих сфер для інвестування в Південно-Східній Азії включають в себе деякі країни:

Сінгапур, як місто-держава, є одним із найрозвиненіших ринків у Азії та вирізняється ефективною інвестиційною політикою. У цьому регіоні великим попитом користуються активи з фіксованим доходом, такі як державні й корпоративні облігації, особливо в умовах зростання процентних ставок. Крім того, Сінгапур слугує штаб-квартирою для кількох великих банків, які отримують значні прибутки завдяки високим процентним маржам. Ринок нерухомості міста демонструє швидке зростання, а доходи від оренди постійно збільшуються. Водночас, хоча цей сектор приваблює багато заможних іноземних інвесторів, уряд Сінгапуру впроваджує підвищені податки для стримування надмірного пожвавлення ринку [22]. Країна відома своєю динамічною та стабільною економікою, яка є результатом послідовної державної політики та активного залучення прямих іноземних інвестицій. Інвестиційний клімат формується завдяки фокусу на інноваціях, технологіях і диверсифікації основних секторів економіки [34].

Уряд Сінгапуру реалізує широкий комплекс заходів для заохочення прямих іноземних інвестицій, серед яких податкові пільги, дотації та субсидії. Зокрема, підприємства можуть скористатися зниженими ставками корпоративного податку, інвестиційними стимулюваннями та спеціальними податковими режимами для окремих галузей. Окрім цього, діють грантові програми та фінансові механізми, які підтримують інновації, науково-дослідні й дослідно-конструкторські роботи, а також впровадження передових технологій [33].

Хімічна промисловість стала найбільшою галуззю інвестування у 2023 році — 35,6%, порівняно з 3,8% у попередньому році. Електроніка посіла друге місце — 24,2%, в порівнянні з 66,7% у попередньому році. За нею йдуть дослідження і розробки — 16,6%, що на 6,3% більше, ніж у попередньому році. Загалом було інвестовано в такі галузі як: хімічна промисловість 3,35 млрд дол. США, електроніка 2,28 млрд дол. США, дослідження та розробка 1,56 млрд дол. США, головний офіс та професійні послуги 930 млн дол. США, біомедичне виробництво 667,82 млн дол. США, інжинірингові та екологічні послуги 366,63

млн дол. США, точна інженерія 109,32 млн дол США, логістика 79,57 млн дол. США, переробна промисловість 36,44 млн дол. США, машинобудівна інженерія 32,72 млн дол. США [13].

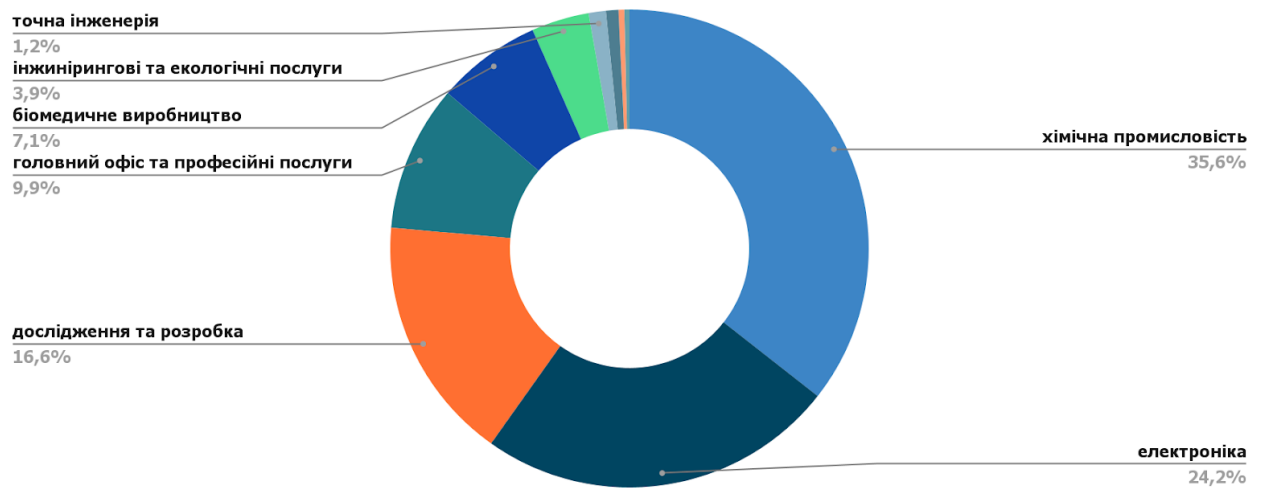

Рисунок 2.1 - Діаграма інвестицій у різні галузі Сингапурської економіки*

* Створено автором за [13]

В'єтнам є одним з провідних інвестиційних напрямків у Південно-Східній Азії. Завдяки перевагам географічного положення, природним ресурсам і доступній за ціною робочій силі, В'єтнам щороку приваблює значні обсяги капіталу. Має низку недосліджених секторів і зростаючий споживчий ринок [23, ст. 8-9]. В'єтнам може похвалитися своєю політичною стабільністю, яка привертає іноземні інвестиції, середній індекс стабільності на рівні 4,5 цьому підтвердження [24].

У 2024 році іноземні групи інвестували у 18 з 21 сектору економіки. Серед них лідирує переробна та обробна промисловість з майже \$25,6 млрд, що становить майже 67% від загального обсягу інвестицій, що на 1,1% більше, ніж рік тому.

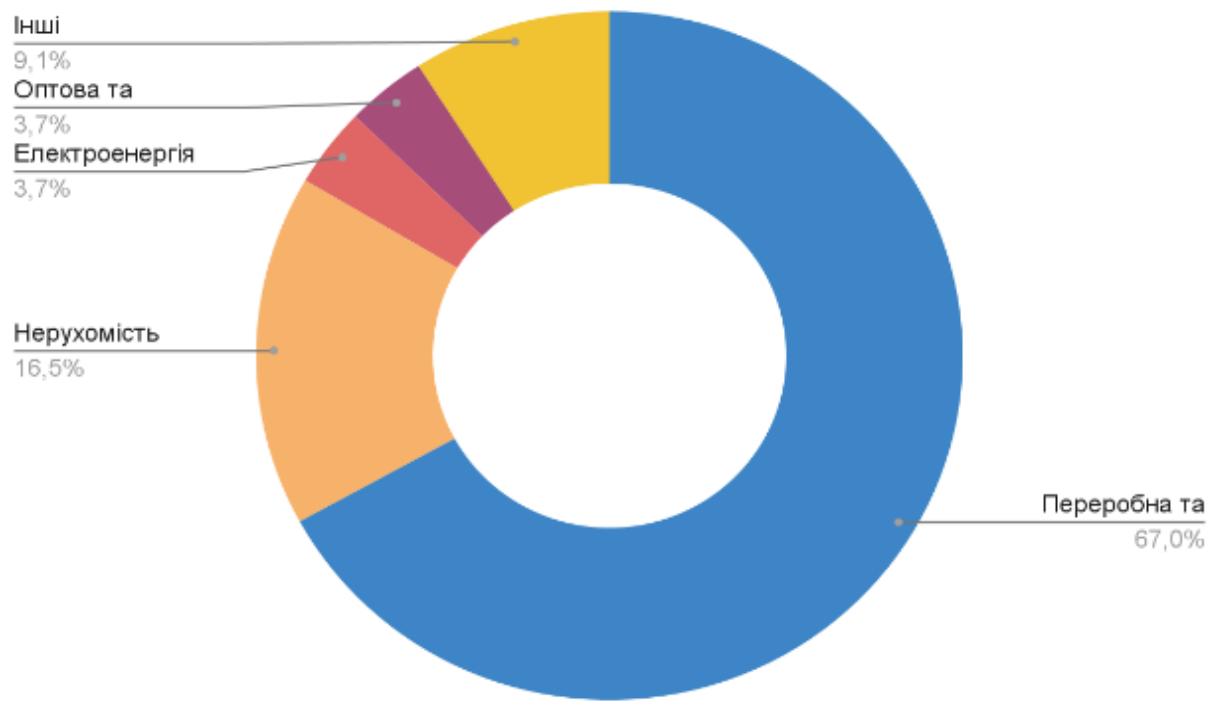

Рисунок 2.2 - Діаграма інвестицій у різні галузі В'єтнамської економіки*

* Створено автором за [37]

За нею слідує сектор нерухомості з більш ніж \$6,31 млрд, що становить 16,5% від загального обсягу і на 19% більше, ніж за аналогічний період минулого року. За нею йдуть виробництво та розподіл електроенергії, а також оптова та роздрібна торгівля - понад 1,42 млрд доларів та майже 1,41 млрд доларів відповідно [37].

У порівнянні з 2023 роком можна зазначити збільшення інвестиційних надходжень. Кошти було вкладено у 18 з 21 сектору економіки, при цьому переробна промисловість отримала 23,5 млрд доларів США або 64,2% від загального обсягу ПІІ (зростання на 39,9% у порівнянні з попереднім роком), нерухомість - майже 4,67 млрд доларів США (зростання на 4,8%), виробництво та розподілення електроенергії - 2,37 млрд доларів США (зростання на 4,9%), а фінансово-банківський сектор - 1,56 млрд доларів США (зростання майже у 27 разів) [14].

Якщо ж говорити про Малайзію то вона користується підтримкою з боку зростаючого виробництва та сектору послуг, підкріпленого кваліфікованою робочою силою та розвиненою інфраструктурою. У Малайзії варто відзначити експорт сирової нафти та пальмової олії, що є рідкісністю серед країн Азії. Крім того, країна володіє добре розвиненим промисловим сектором, зокрема у сферах електроніки, фармацевтики та телекомунікацій [25].

У 2023 році сектор послуг цієї країни домінував у притоці інвестицій, принісши близько 52%, або 24,55 млрд дол. США затверджених інвестицій, тоді як виробничий сектор приніс 44%, або 20,94 млрд дол. США, затверджених інвестицій.

ППІ склали близько 66% інвестицій у сектор послуг, тоді як ППІ у виробничий сектор склали 85% інвестицій. Прямі іноземні інвестиції склали 55,9% від загального обсягу затверджених інвестицій у розмірі 26,37 млрд дол. США. Левова частка інвестицій припала на п'ять штатів, а саме: Куала-Лумпур 10,26 млрд дол. США, Пулау Пінанг 9,42 млрд дол. США, Селангор 8,73 млрд дол. США, Кедах 4,74 млрд дол. США та Джохор 4,20 млрд дол. США.

Разом на ці штати припадає 60,2% від загального обсягу затверджених інвестицій за звітний період [18].

Виробничий сектор Малайзії залучив загалом 20,94 млрд дол. США у вигляді затверджених інвестицій, що становить 44,4% від загального обсягу затверджених інвестицій у всіх секторах. Це значне зростання на 53,9% порівняно з 13,62 млрд дол. США, зафіксованими за той самий період у 2022 році. У первинному секторі затверджено 1,57 млрд дол. США, що становить 3,3% від загального обсягу схвалених інвестицій [19].

У свою чергу, в 2024 році Малайзія залучила 89,58 млрд дол. США інвестицій, з яких 59,80 млрд дол. США припадає на сферу послуг, 28,52 млрд дол. США — на обробну промисловість, а 1,24 млрд дол. США — на первинну промисловість, але це всі інвестиції, а не тільки іноземні.

У 2024 році загальний обсяг затверджених іноземних інвестицій на Філіппінах становив близько 9,79 млрд дол. США. Основна частка цих

інвестицій — приблизно 6,15 млрд дол. США — була спрямована в сектор постачання електроенергії, газу, пари та кондиціонованого повітря. Водночас галузі державного управління, оборони, а також гірничодобувної промисловості та розробки кар'єрів не отримали жодного інвестиційного надходження впродовж року [17].

Індонезія — це найбільша економіка Південно-Східної Азії, вона має стабільну економіку, багаті природні ресурси та сприятливу демографічну ситуацію для підтримки інвестицій. Країна є великим експортером сировинних товарів, і в 2022 році спостерігався найбільший приріст ПІП в металургію, гірничодобувну промисловість, транспорт, нерухомість і телекомунікації. Очікується, що заборона експорту нікелю, бокситів і міді сприятиме розвитку переробної промисловості Індонезії [26]. Уряд Індонезії зробив розвиток спеціальних економічних зон країни (СЕЗ) пріоритетною політикою з метою залучення понад 50 мільярдів доларів США іноземних інвестицій протягом наступного десятиліття, особливо для виробництва, орієнтованого на СЕЗ [27].

У контексті аналізу галузей, які стали основними об'єктами залучення іноземних інвестицій, першочергово варто виділити металургійний сектор. Ця галузь отримала найбільший обсяг ПІП, за нею слідують переробка нафти і газу, олеохімічний сектор, целюлозно-паперова промисловість, виробництво електричних батарей, транспорт і телекомунікації, а також хімічна та нафтохімічна промисловість.

Металургійний сектор Індонезії є найбільш привабливим для іноземних інвесторів, чому значною мірою сприяє державна підтримка. Уряд країни активно стимулює інвестування в переробку сировини та збутову діяльність. Ставлячи за мету раціональне використання багатих мінеральних ресурсів, Індонезія зосереджується на розвитку виробництва нікелю. Наразі країна має найбільші у світі запаси нікелю, що оцінюються у 22 мільйони тонн, і використовує їх як важливий чинник для залучення ПІП у металургійну галузь. Така стратегія сприяла стрімкому зростанню експортної вартості продукції з переробленого нікелю — у 2022 році вона досягла 30 мільярдів доларів США,

порівняно з 1 мільярдом у 2015 році. Протягом січня-вересня поточного року Індонезія залучила близько 9,6 мільярда доларів США у розвиток металургійного сектора, з яких 6,1 мільярда доларів спрямовано на нікелеві заводи, 453 мільйони доларів — на заводи з обробки бокситів і 3 мільярди доларів — на підприємства з виплавки міді.

Крім інвестицій у металургійні підприємства, значні фінансові ресурси були спрямовані в інші промислові сектори. Серед них переробка нафти й газу, олеохімія, целюлозно-паперове виробництво та виготовлення електричних акумуляторів. У період із січня по вересень 2023 року Індонезія загалом залучила 8,7 мільярда доларів США ПІІ у металургійну галузь, тоді як сукупний обсяг ПІІ у переробну промисловість склав 16 мільярдів доларів США.

Значення нікелю в цьому контексті не можна недооцінювати, адже він є ключовим компонентом у виробництві нержавіючої сталі та акумуляторів для електромобілів. Реалізуючи свою амбітну стратегію, Індонезія прагне стати глобальним центром виробництва електромобілів і має на меті увійти до трійки провідних світових виробників електромобілів і акумуляторів до 2027 року.

Розвиток транспорту й телекомунікацій також фіксує суттєвий рівень ПІІ. У зазначений період сектор залучив 4,2 мільярда доларів США. Як держава-архіпелаг із понад 17 тисячами островів, Індонезія стикається зі значними викликами у розбудові транспортної інфраструктури. Високий рівень логістичних витрат у країні є одним із найбільших у Південно-Східній Азії. Зниження цих витрат за рахунок покращення транспортного сполучення не лише сприятиме ефективнішій логістиці, але й посилить конкурентоспроможність бізнесу. Телекомунікаційний сектор також демонструє динамічні зміни завдяки зростанню користувачів мобільного зв'язку та Інтернету. Маючи понад 355 мільйонів абонентів мобільного зв'язку, Індонезія посідає третє місце у світі за обсягом ринку мобільного зв'язку, поступаючись лише Індії та Китаю.

У хімічну та фармацевтичну галузі було залучено 3,7 млрд доларів США іноземних інвестицій за той самий період часу.

Протягом січня-вересня 2023 року сектори транспорту та телекомунікацій привернули в Індонезію 4,2 мільярда доларів США прямих іноземних інвестицій. Для країни, яка складається з понад 17 000 островів, розвиток транспортної інфраструктури є важливою задачею, оскільки вона має одні з найвищих логістичних витрат у Південно-Східній Азії. Покращення сполучення між островами не лише зменшить ці витрати, але й підвищить конкурентоспроможність бізнесу. Стосовно телекомунікаційного сектора, він переживає значні зміни через зростання користувачів мобільного зв'язку та Інтернету. Індонезія з понад 355 мільйонами абонентів мобільного зв'язку займає третє місце у світі за обсягом ринку мобільного зв'язку, поступаючись лише Індії та Китаю.

Хімічна та фармацевтична галузі залучили 3,7 мільярда доларів США іноземних інвестицій протягом того ж періоду. Уряд країни запровадив план створення хімічного промислового комплексу в провінції Північний Калімантан, що створить значну кількість робочих місць та приносить 6,5 мільярда доларів США в економіку. Щодо целюлозно-паперової промисловості, у січні-вересні цього року вона залучила приблизно 2,3 мільярда доларів США. Індонезія наразі посідає величезні позиції у світовому виробництві целюлози та паперу [12].

У 2024 році ж найбільший інтерес з боку іноземних інвесторів був зосереджений на металургійній галузі Індонезії, що вирізняється значними природними ресурсами. Загальні вкладення у цей сектор досягли 13,6 млрд дол. США, а в гірничодобувну промисловість було інвестовано 5,2 млрд дол. США. Особливо важливу роль відіграє нікель — метал сріблясто-білого кольору, переробка якого принесла Індонезії 9,4 млрд дол. США. Розвиток цієї галузі був прискорений після запровадження у 2020 році заборони на експорт необробленої руди. Крім того, близько 515,5 млн дол. США інвестицій було спрямовано на формування екосистеми з виробництва акумуляторів для електромобілів. Значна частина капіталу — приблизно 15,05 млн дол. США — була інвестована у розвиток плавильних підприємств [55].

Таїланд є відомим своїм туристичним сектором, Таїланд користується перевагами постпандемічного відновлення. Окрім туризму, Таїланд відомий такими галузями, як виробництво автомобілів та запчастин, гумових виробів, електронних інтегральних схем та інших промислових машин і деталей [28, ст. 13–14].

Протягом першої половини 2024 року Рада з інвестицій Таїланду зафіксувала загальний обсяг заяв на підтримку інвестицій на рівні 14 мільярдів доларів США. Найбільший обсяг прямих іноземних інвестицій припав на електротехнічний та електронний сектори — близько 4,25 мільярда доларів США. Після затвердження таких заяв інвестори можуть скористатися низкою податкових стимулів, зокрема отримати звільнення від податків або зниження ставок імпортного мита [56].

У 2024 році цифровий сектор уперше очолив рейтинг за обсягом інвестицій, залучивши 243,3 млрд батів у 150 проєктів. Основні інвестори — Alphabet (Google), NextDC, CtrlS Datacenters і GDS IDC Services планують створення великих дата-центрів та хмарних сервісів. На другому місці опинився сектор електроніки та електроприладів з 407 проєктами на 231,7 млрд батів. Серед ключових проєктів є завод FITI Group з виробництва деталей для напівпровідників і підприємство FT1 Corporation із виготовлення карбїду кремнію. Третє місце посів автомобільний сектор (309 проєктів, 102,4 млрд батів), четверте — агропромисловість (329 проєктів, 87,6 млрд батів), п'яте — нафтохімія та хімічна промисловість (235 проєктів, 49,1 млрд батів) [57].

М'янма найбільше прямих іноземних інвестицій залучила до нафтогазового сектору – 357,04 млн доларів, далі йдуть виробничий сектор – 148,64 млн доларів, та сектор транспорту та зв'язку – 87,71 млн доларів

Політична нестабільність у М'янмі, волатильність обмінного курсу, економічні санкції та дефіцит електроенергії залишаються основними проблемами для міжнародних компаній [48].

Після військового перевороту нові міжнародні інвестиції припинилися, а десятки великих міжнародних компаній, що працюють у таких галузях, як нафта

і газ, телекомунікації, електроенергетика та гірничодобувна промисловість, пішли з М'янми [49].

Основною причиною такого падіння стали негативні інвестиційні потоки в інформаційно-комунікаційний сектор, що сягнули мінус 500 млн дол. США. Водночас у низці провідних галузей відбулося зростання ПП. Так, у гірничодобувну галузь інвестували 1,2 млрд дол. США, що на 30 % більше порівняно з попереднім роком. Інвестиції в переробну промисловість зросли у чотири рази до 608 млн дол. США. Помітне зростання спостерігалось також у сфері нерухомості, куди залучили 562 млн дол. США, що більш ніж у 25 разів перевищує показник попереднього періоду.

Південно-Східна Азія є активною зоною економічного розвитку, де великий попит на розвиток енергетики створює сприятливі умови для інвестицій у розвідку та видобуток нафти і газу. Регіон має різноманітні осадові басейни як палеомезозойського, так і кайнозойського віку, з різними геологічними особливостями. Країни Південно-Східної Азії, такі як В'єтнам, Індонезія, Малайзія, Бруней, М'янма і Таїланд, мають значний нафтогазовий потенціал і добре розвинену інфраструктуру. Проте Таїланд, Малайзія та Бруней можуть мати обмежений доступ до деяких блоків. Інші країни, такі як Лаос, Камбоджа, Філіппіни, Східний Тимор і Сінгапур, мають обмежений або навіть відсутній нафтогазовий потенціал, що робить їх менш привабливими для інвестицій. М'янма та Індонезія вважаються пріоритетними країнами для інвестування. У М'янмі особливо цікаві басейни, такі як Центральний, Проме, Ракхайн Офшор і Моаттама. У Індонезії, основний інтерес спрямовується на західноіндонезійські басейни, зокрема Суматра, Ява, Східний Калімантан (Кутай), Сулавесі і Натуна. Для східно-індонезійських басейнів може бути цікавим регіон островів Папуа і, зокрема, басейн Бінтуні [20, ст. 70].

Проаналізувавши, можна зробити висновок, що Південно-Східна Азія пропонує широкий спектр інвестиційних можливостей, беручи до уваги як галузеві, так і географічні особливості регіону. Різноманітність галузей, які приваблюють інвесторів, від електроніки та автомобілебудування до туризму і

сільського господарства, створює можливості для різних типів інвестиційних портфелів. Крім того, відмінності в економічному розвитку та геополітичному впливі між країнами регіону дають інвесторам можливість обрати найкращий напрямок для своїх інвестиційних стратегій. Враховуючи ці фактори, інвестори можуть здійснювати свої інвестиції в Південно-Східну Азію з максимальною ефективністю та успіхом. Далі ми розглянемо розмір та галузевий розподіл інвестицій за країнами регіону в цифрах.

2.2 Порівняльний аналіз обсягів інвестицій у країнах Південно-Східної Азії

У 2022 році країни Асоціації держав Південно-Східної Азії залучили іноземні інвестиції обсягом \$220 млрд, тоді як у 2023 році цей показник досяг рекордної позначки у \$230 млрд. За 2024 рік дані ще не відомі але така динаміка свідчить про посилення макроекономічних основ регіону, а також демонструє його високий потенціал для подальшого економічного зростання. Інвестори, які раніше розглядали Південно-Східну Азію виключно як джерело сировинних ресурсів, тепер звертають увагу на різноманітність секторів її економіки та стабільні темпи розвитку. За даними МВФ, у 2024 році ВВП країн цього регіону зріс на 4,6%, що суттєво перевищує середньорічний темп зростання розвинених економік, який склав лише 1,8%.

У довгостроковій перспективі регіон пропонує значні можливості для зростання. Ряд секторів економіки досі залишається недостатньо розвиненим, що створює потенціал для прискореного розвитку компаній. До того ж успішні підприємства в окремих галузях демонструють стійке комплексне зростання, що підвищує інвестиційну привабливість регіону для стратегічно орієнтованих інвесторів [36].

Для глибшого розуміння майбутніх інвестиційних тенденцій у Південно-Східній Азії важливо проаналізувати поточний інвестиційний клімат регіону. У

подальшому будуть розглянуті країни-члени АСЕАН, зокрема Індонезія, Сінгапур, Малайзія, Філіппіни, Таїланд та В'єтнам тощо.

1. Індонезія. Четверта за чисельністю населення країна у світі та найбільша державою Південно-Східної Азії як за територією, так і за кількістю населення — понад 270 мільйонів осіб. Вона також є найбільшою економікою серед країн АСЕАН, що зумовлює її вагомий роль у регіональних інтеграційних процесах.

Почнімо з того, що у 21-му столітті інвестиції стають ключовим стимулом для економічного розвитку країн у всьому світі. Індонезія, одна з провідних економік Південно-Східної Азії та найбільша країна АСЕАН, привертає увагу інвесторів своїм величезним потенціалом та ринковими можливостями. Вступ на ринок Індонезії відкриває нові горизонти для бізнесу та сприяє зміцненню економічних зв'язків в регіоні, тому слід розглянути це питання детальніше.

Індонезія продемонструвала вражаючий ріст прямих іноземних інвестицій у 2024 році, зафіксувавши їх обсяг у розмірі 55.3 млрд дол США [35]. В свою чергу в 2023 р. було зафіксовано надходження 21,6 млрд дол США від іноземних інвестицій. Загальний обсяг, тобто внутрішні та зовнішні інвестиції склали близько 67 млрд дол США за період з січня по вересень 2023 року. Індонезія поставила собі за мету 102 мільярди доларів США у 2024 році і їй вдалося досягти, оскільки інвестиції в 2024 році склали 101,09 млрд дол США.

Переважна частина іноземних інвестицій в Індонезії спрямована на переробку сировинну промисловість, зокрема на видобуток корисних копалин. У 2024 році Сінгапур залишався провідним джерелом прямих іноземних інвестицій, забезпечивши 8,8 млрд дол. США (40,7%). На другому місці — Китай із 3,9 млрд дол. США (18,1%), далі Гонконг — 3,8 млрд дол. США (17,6%). Четверту позицію посіли Сполучені Штати з обсягом ПІІ 2,4 млрд дол. США (11,1%), п'яту — Японія з 1,79 млрд дол. США (8,3%). У десятку також увійшли Південна Корея — 1,76 млрд дол. США (8,1%), Малайзія — 1,73 млрд дол. США (8%), Нідерланди — 816 млн дол. США (3,7%), Британські Віргінські острови — 395 млн дол. США (1,8%) та Велика Британія — 306 млн дол. США (1,4%) [51].

Для порівняння у 2023 році найбільше в Індонезію інвестували: Сінгапур (30,5% від загального обсягу), Китай (14,8%), Гонконг (12,9%), Японія (9,2%) та США (6,5%).

2. М'янма. Обсяг прямих іноземних інвестицій, які М'янма отримала у 2023 році становив 1,52 млрд дол. США [61]. У 2024 році обсяг ПІІ у М'янмі склав 1,67 млрд дол. США. Це свідчить про повільне зростання інвестиційної активності в країні, що може бути пов'язано з чинниками як внутрішнього, так і зовнішнього характеру, зокрема політичною нестабільністю або економічними викликами [47].

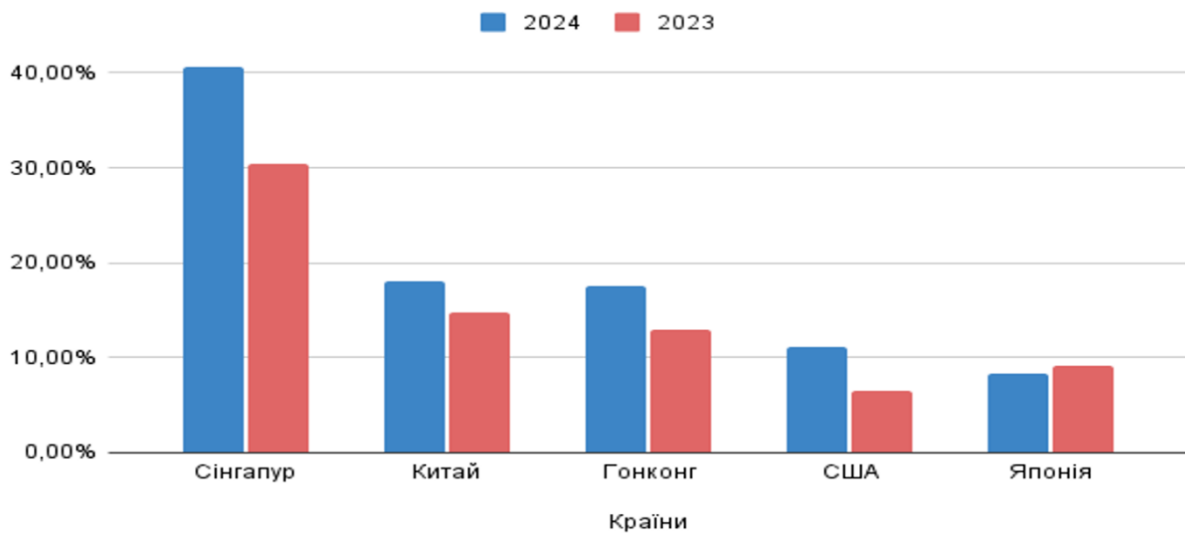

Рисунок 2.3 - Діаграма порівняння залучених ПІІ до Індонезії за 2024-2023 рр. по країнах*

* Створено автором за [51]

Упродовж 2023–2024 років Сінгапур, Китай і Таїланд залишалися провідними інвесторами в економіку М'янми. У 2023 році Сінгапур вклав \$292 млн, Китай — \$224 млн, Таїланд — \$99 млн. У 2024 році обсяг інвестицій із Сінгапуру зріс до \$456 млн, тоді як з Китаю та Таїланду — знизився до \$75 млн і \$64 млн відповідно. Таким чином, у період з 2023 до 2024 року інвестиції Сінгапуру зросли на \$164 млн, тоді як інвестиції з Китаю скоротилися на \$149 млн, а з Таїланду — на \$35 млн [52].

3. Таїланд. Упродовж двох років, з 2023 до 2024, Таїланд демонстрував стійке зростання прямих іноземних інвестицій. У 2023 році їх обсяг становив 18,47 млрд доларів США, що на 72 % більше, ніж у 2022-му. У 2024 році інвестиції зросли ще, досягнувши 33 млрд доларів США — найвищого рівня за останні десять років. Такий приріст зумовлений активністю у високотехнологічних секторах, зокрема в галузях обробки даних, хмарних рішень, виробництва напівпровідників і електроніки.

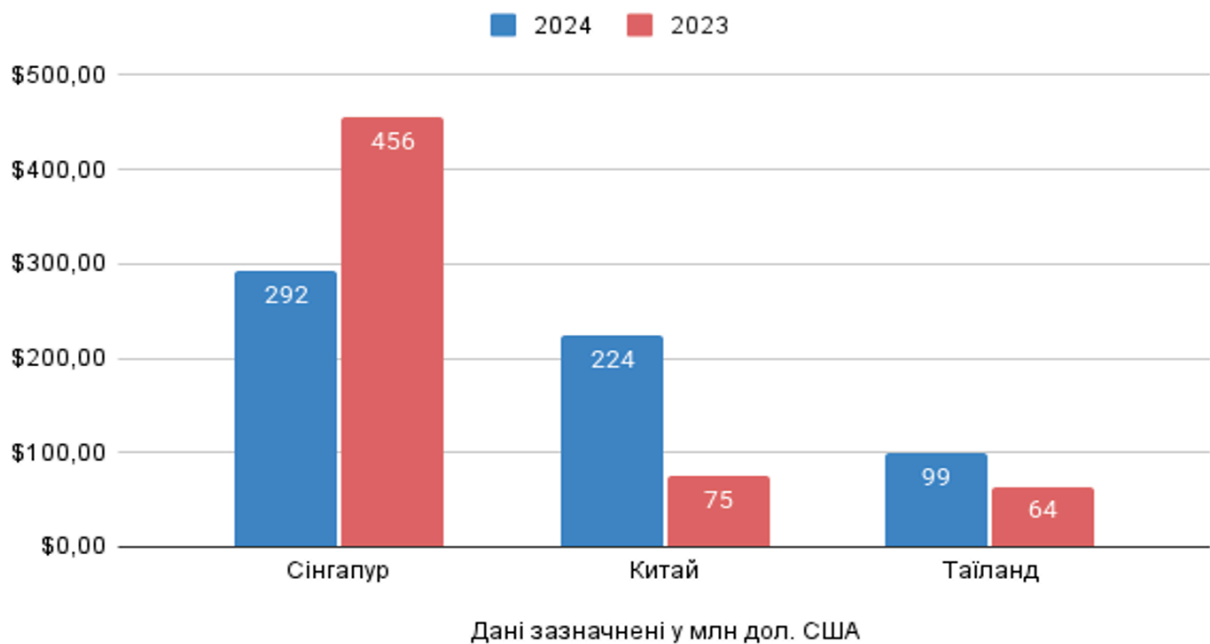

Рисунок 2.4 - Діаграма порівняння залучених ПІ до М'янми за 2024-2023 рр. по країнах*

* Створено автором за [52]

Значний внесок у зростання зробив Китай, інвестуючи у 2023 році 4,44 млрд доларів США, головнo в електроніку, автомобілі та електромобілі [15].

Однією з головних переваг Таїланду для промислових інвесторів є наявність висококваліфікованої та освіченої робочої сили. Завдяки рівню грамотності понад 93 %, країна забезпечує виробничі підприємства достатньо талановитим і підготовленим кадровим потенціалом [16].

Основними інвесторами у Таїланд були: Сінгапур 10,91 млрд дол. США тобто приблизно 31,36%, Китай 5,33 млрд дол. США близько 15,32%, Гонконг 2,51 млрд дол. США, що еквівалентно 7,22% [62].

4. В'єтнам. Завдяки стратегічному розташуванню в Південно-Східній Азії В'єтнам виступає зручним торговельним вузлом для взаємодії з іншими країнами регіону та став важливим виробничим центром. У 2024 році залучено понад 38,2 мільярда доларів США прямих іноземних інвестицій, що на 3 відсотки менше, ніж у попередньому році [37]. Водночас, В'єтнам залучив приблизно 39 млрд дол. США прямих іноземних інвестицій у 2023 році, що на 32,1 % більше, ніж роком раніше. Із загального обсягу ПІІ понад 20,19 млрд доларів США було спрямовано на 3 188 нових проєктів, що на 62,2 % перевищує показник попереднього року, при цьому кількість таких проєктів зросла на 56,6 %. Водночас понад 7,88 млрд доларів США становили інвестиції в 1 262 вже діючі проєкти, що свідчить про скорочення на 22,1 % у порівнянні з аналогічним періодом торік. Інвестиції у формі капіталовкладень і придбання акцій перевищили 8,5 млрд доларів США — на 65,7 % більше, ніж роком раніше, попри зменшення кількості таких угод на 3,2 % [38].

Сінгапур є провідним джерелом іноземних інвестицій, інвестувавши 10,21 млрд доларів США, що становить 26,7% загального обсягу і зросло на 31,4% порівняно з попереднім роком. На другому місці – Південна Корея з майже 7,06 млрд доларів США, або 18,5% від загального обсягу, що на 37,5% більше, ніж торік. Китай був третім за величиною інвестором, з майже 2,84 млрд дол. США, що еквівалентно 7,4%.

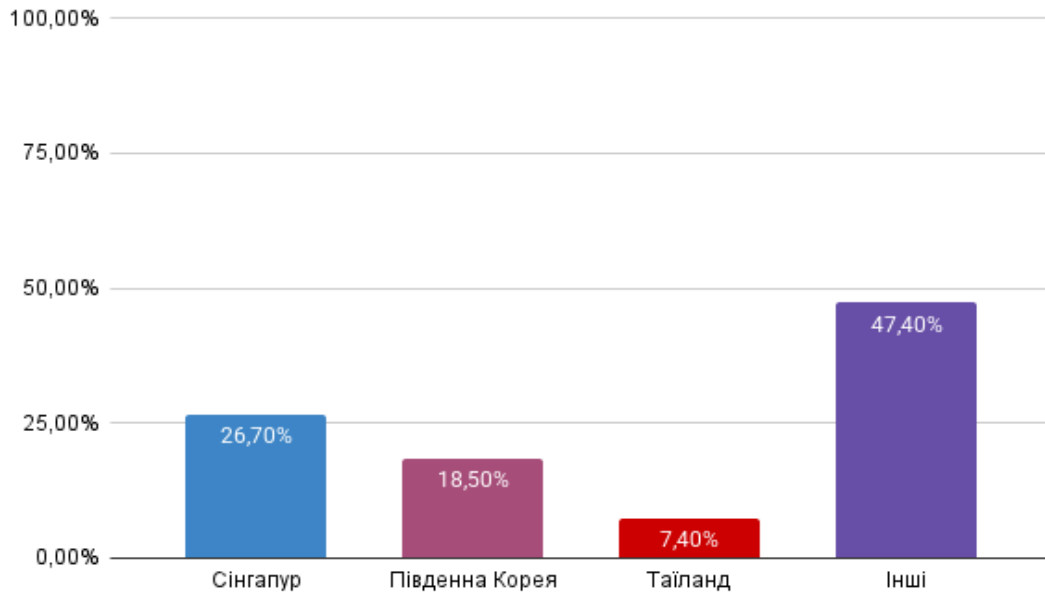

Рисунок 2.5 - Діаграма порівняння залучених ПІ до В'єтнаму за 2024 р.
по країнах*

* Створено автором за [38]

5. Малайзія. Демонструє значний інвестиційний потенціал, що підтверджується даними за 2023 та 2024 роки. У 2023 році країна зареєструвала 69,5 млрд доларів США затверджених інвестицій і фактичні іноземні інвестиції на рівні 39,7 млрд доларів США [41]. У 2024 році обсяг іноземних інвестицій у Малайзію склав 40,15 млрд доларів США, що підтверджує економічну стабільність і привабливість країни для інвесторів. Основними інвесторами у 2024 році були Сполучені Штати Америки з 7,73 млрд доларів США, Німеччина — 7,59 млрд доларів США, Китайська Народна Республіка — 6,64 млрд доларів США, Сінгапур — 6,43 млрд доларів США та Гонконг — 1,74 млрд доларів США [53].

Довіра іноземних інвесторів до Малайзії залишається надзвичайно високою, а стратегічні інвестиції надходять з п'яти ключових країн. Лідером є Сполучені Штати Америки з 32,8 млрд малайзійських рингів, за ними йдуть Німеччина — 32,2 млрд малайзійських рингів, Китайська Народна Республіка

— 28,2 млрд малазійських рингітів, Сінгапур — 27,3 млрд малазійських рингітів та Гонконг — 7,4 млрд малазійських рингітів [42].

6. Філіппіни. У 2024 році чистий приплив ПІІ на Філіппіни зріс лише на 0,1 %, до 8,93 млрд доларів США, що поклало край дворічному спадові. Попри те, що це був найвищий показник за два роки, він залишився нижчим за прогноз Центрального банку Філіппін (BSP) у 9 млрд доларів. Інвестиції в акціонерний капітал та інвестиційні фонди зросли на 13,1 % — до 2,7 млрд доларів, зокрема внески в акціонерний капітал зросли на 42,4 %, до 1,54 млрд доларів. Обсяг розміщених коштів збільшився на 4,3 % до 2,17 млрд доларів, а вилучення капіталу зменшилося на 37,1 %, до 628 млн. У той же час інвестиції в боргові інструменти знизилися на 4,7 %, до 6,23 млрд доларів, а реінвестування прибутку скоротилося на 11,2 %, до 1,17 млрд доларів.

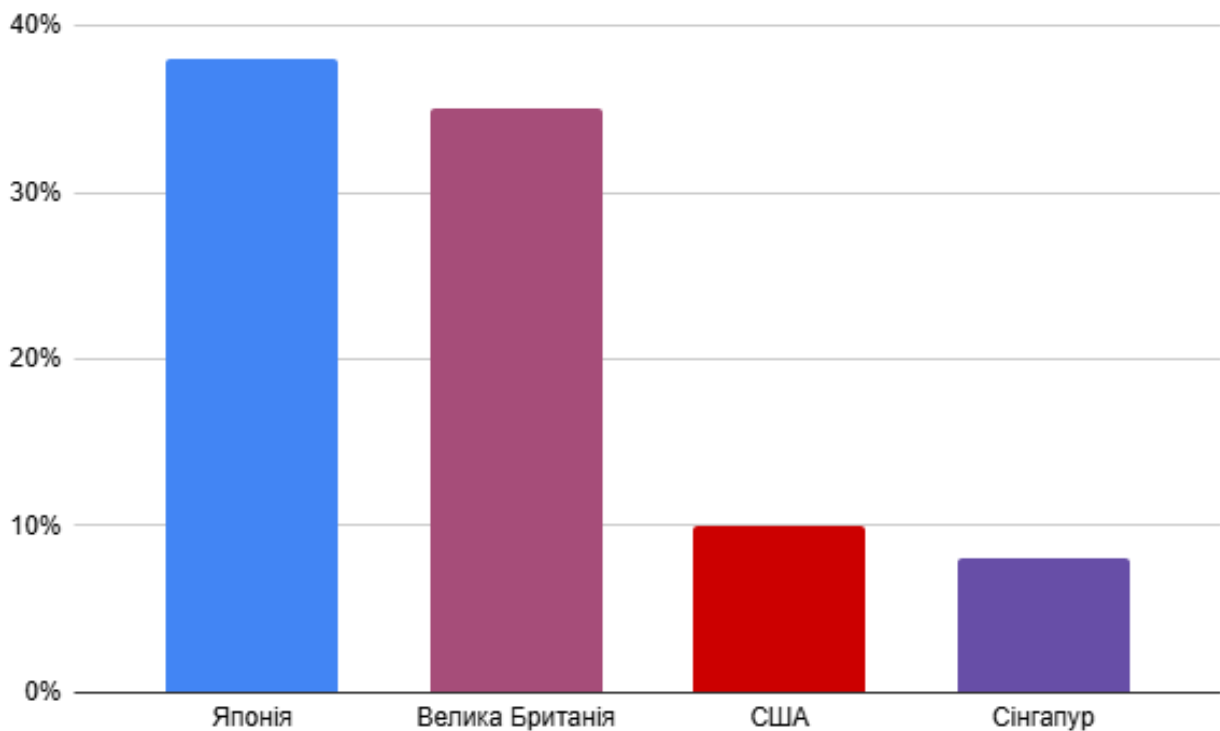

Рисунок 2.6 - Діаграма порівняння залучених ПІІ до Філіппін за 2024 р. по країнах*

* Створено автором за [40]

Основними джерелами прямих іноземних інвестицій були Японія (38%), Велика Британія (35%), США (10%) та Сінгапур (8 %). За секторальним розподілом, найбільша частка ПІІ була спрямована у переробну промисловість (68%), далі — у сферу нерухомості (12%) та інформаційно-комунікаційні технології (5%). [40].

7. Лаоська Народно-Демократична Республіка. У 2024 році приплив ПІІ до Лаосу становив 988,47 млн доларів США, що свідчить про зниження обсягів іноземних інвестицій у порівнянні з попереднім роком [46]. Водночас у 2023 році притік ПІІ до Лаосу зріс на 180 % до 1,8 млрд доларів США, головним чином завдяки значному збільшенню інвестицій у гідроенергетичні проєкти. ПІІ у виробництво електроенергії зросли в 13 разів до 848 млн доларів, що склало майже половину всіх надходжень. Найбільшими інвесторами були китайські компанії, які збільшили свої вкладення на 66 % — до 1,6 млрд доларів. Японські компанії стали другим за значенням джерелом ПІІ. Загалом на фірми з Китаю та Японії припадало 58 % усіх іноземних інвестицій у Лаосі [45, ст 13].

8. Камбоджа. Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) в Камбоджі зросли на 11% і досягли історичного максимуму в 4 млрд доларів США, що було зумовлено значним збільшенням інвестицій у переробну промисловість — на 76%, до 1,4 млрд доларів. Водночас інвестиції у фінансовий сектор скоротилися на 19%, до 918 млн доларів. Разом ці дві галузі забезпечили 60% загального обсягу ПІІ. Найбільшими інвесторами стали китайські компанії, які забезпечили половину загального припливу капіталу, а також значні вкладення зробили Республіка Корея, країни АСЕАН і Японія, які разом забезпечили ще 28% інвестицій [43, с. 7; 50]. За період з вересня 2023 до вересня 2024 року обсяг прямих іноземних інвестицій у країну склав 8,1 млрд доларів США. Лише за перші дев'ять місяців 2024 року було зареєстровано 315 проєктів на суму 5,3 млрд доларів, що сприяло створенню понад 252 тисяч робочих місць [50].

9. Бруней-Даруссалам. У 2024 році прямі іноземні інвестиції (ПІІ) в Бруней-Даруссалам зафіксували позитивний чистий приплив у розмірі 26,83 мільйона доларів США, що є суттєвим поліпшенням порівняно з чистим

відпливом у -51 мільйон доларів США у 2023 році. Така динаміка свідчить про відновлення довіри іноземних інвесторів до національної економіки. Основними чинниками покращення виступають стабілізація макроекономічних умов і активізація фінансового сектору. Попри скромні обсяги, позитивний баланс ПІІ є важливим сигналом для майбутньої інвестиційної привабливості країни.

Структура ПІІ також зазнала певних змін: частка акціонерного капіталу в загальному обсязі знизилася на 8,3%, натомість частка боргових інструментів зросла на 19,9%. Незважаючи на це, акціонерний капітал залишається домінуючим компонентом прямих іноземних інвестицій, формуючи 82,8% від їх загального обсягу, тоді як боргові інструменти становлять 17,2% [44].

10. Сінгапур. Останнім проаналізуємо в які галузі економіки Сінгапуру. У 2024 році Сінгапур досяг рекордного обсягу ПІІ у 149,26 млрд дол. США. Це на 69% більше, ніж 88,23 млрд дол. США, зафіксованих у попередньому році, і є найбільшим припливом інвестицій з часів світової фінансової кризи [54].

Загалом, у 2024 році Сінгапур лідирує за обсягом ПІІ — 149,26 млрд дол. США, завдяки розвиненій економіці та якісній інфраструктурі. Друге місце займає Індонезія з 55,15 млрд дол. США через великий внутрішній ринок і природні ресурси. Малайзія 40,15 млрд дол. США вигідно розташована і має потужну промисловість. В'єтнам 38,2 млрд дол. США демонструє динамічне зростання завдяки виробництву і низьким витратам на робочу силу, а Таїланд 33 млрд дол. США має стабільний інвестиційний клімат і розвинені сектори туризму та промисловості. Менші обсяги ПІІ у Філіппінах 8,93 млрд дол. США і Камбоджі 8,1 млрд дол. США свідчать про зростаючий інтерес інвесторів, особливо в ІТ, послугах і сільському господарстві., що свідчить про деякий інтерес до цієї країни. Політична нестабільність у М'янмі обмежує інвестиції до 1,67 млрд дол. США. Лаос 99 млн дол. США, що демонструє не зацікавленість у цій країні. Бруней отримав 26 млн дол. США і має потенціал у гідроенергетиці, а найменше інвестицій залучено через слабку диверсифікацію економіки.

Таблиця 2.1 - Рейтинг залучення прямих іноземних інвестицій в АСЕАН*

№	Країна	Обсяг ПІІ (млрд дол. США)
1	Сінгапур	149,26
2	Індонезія	55,15
3	Малайзія	40,15
4	В'єтнам	38,2
5	Таїланд	33
6	Філіппіни	8,93
7	Камбоджа	8,1
8	М'янма	1,67
9	Лаос	0,99
10	Бруней	0,26

* Створено автором за [15, 35, 37, 40, 43 ст. 7, 46, 47, 53, 54]

У 2024 році країни Південно-Східної Азії зберегли статус одного з провідних регіонів для прямих іноземних інвестицій. Лідером залишається Сінгапур як фінансовий і логістичний центр. Високі обсяги ПІІ також зафіксовано в Індонезії, Малайзії, В'єтнамі та Таїланді завдяки структурним реформам, індустріалізації та зростанню внутрішнього ринку. Основні напрями інвестування: електроніка, переробна промисловість, зелена енергетика й цифрова інфраструктура. Регіон залишається привабливим на тлі глобальної перебудови ланцюгів постачання та прагнення інвесторів до диверсифікації. Водночас деякі країни, зокрема М'янма та Камбоджа, зіштовхуються з інституційними бар'єрами. Загалом Південно-Східна Азія укріплює позиції одного з найдинамічніших центрів світової інвестиційної активності.

3 СТИМУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РЕГІОНІ ПІВДЕННО-СХІДНОЇ АЗІЇ

3.1 Фактори розвитку інвестиційної діяльності в регіоні

Інвестиційний клімат та його поліпшення в Південно-Східній Азії є ключовими аспектами для залучення іноземних інвесторів та сприяння сталому економічному зростанню в регіоні. Для досягнення цієї мети важливо розглянути ряд практичних рекомендацій, спрямованих на поліпшення інвестиційного клімату та збільшення привабливості Південно-Східної Азії для інвесторів.

По-перше, необхідно забезпечити стабільність та прозорість у правовій сфері. Це означає удосконалення законодавства, пов'язаного з інвестиціями, щоб зробити його більш прозорим та стабільним. Потрібно забезпечити ефективний механізм захисту прав власності та контрактів, що стимулюватиме довіру інвесторів до регіону.

Другим важливим аспектом є стимулювання економічного розвитку та інфраструктурних проєктів. Інвестиції у будівництво та розвиток доріг, залізниць, аеропортів та енергетичної інфраструктури є критично важливими для забезпечення сталого економічного зростання та створення сприятливих умов для бізнесу.

Третій аспект полягає у сприянні розвитку ключових галузей економіки. Підтримка технологічного сектору, стартапів та інноваційних проєктів сприятиме створенню нових робочих місць та зростанню валового внутрішнього продукту в регіоні.

Четвертим аспектом є підтримка підприємництва та сприяння малому та середньому бізнесу. Розвиток підприємництва стимулює інновації та конкуренцію, що в свою чергу сприяє економічному розвитку та залученню інвестицій.

П'ятий аспект полягає у розвитку фінансового сектору. Створення стабільних та прозорих фінансових ринків, а також розвиток інвестиційних

фондів та інших фінансових інструментів, забезпечить інвесторам доступ до капіталу та збільшить обсяги інвестицій у регіоні.

Шостий аспект — це підвищення конкурентоспроможності регіону. Залучення іноземних інвестицій в Південно-Східну Азію передбачає не лише створення сприятливих умов для інвестування, але й активне впровадження політики, спрямованої на підвищення продуктивності та ефективності бізнес-середовища.

Відповідно, для досягнення цих цілей, важливо, щоб уряди Південно-Східної Азії активно співпрацювали з міжнародними організаціями, інвесторами та міжнародними бізнес-спільнотами. Регулярні консультації, обмін досвідом та підтримка з боку міжнародних партнерів сприятимуть вдосконаленню інвестиційного клімату в регіоні та залученню нових інвестицій.

Для Індонезії ключовим завданням у покращенні інвестиційного клімату є вдосконалення правової та адміністративної систем. Важливо спростити процедури реєстрації бізнесу та отримання ліцензій, зменшити бюрократичні бар'єри та забезпечити прозорість у відносинах з інвесторами. Далі, необхідно активно просувати підтримку ключових секторів економіки, таких як металургія та переробка сировини. Інвестування в ці сфери сприятиме розвитку виробництва та створенню нових робочих місць. Також варто звернути увагу на розвиток інфраструктури, зокрема транспортної мережі та телекомунікацій. Покращення доступу до транспорту та зв'язку сприятиме зменшенню логістичних витрат та підвищить конкурентоспроможність бізнесу. Нарешті, важливо надавати підтримку малим та середнім підприємствам, які є двигуном економічного розвитку. Шляхом надання фінансової підтримки, доступу до ринків та підвищення кваліфікації підприємців можна стимулювати їхній розвиток. Реалізація цих рекомендацій допоможе Індонезії залучати більше іноземних інвестицій, що сприятиме економічному зростанню та стабільності країни.

Незважаючи на досягнення у сфері інвестицій у 2023 році, важливо підкреслити кілька напрямків для подальшого розвитку економіки. Перш за все

слід зосередитися на стимулюванні інновацій та досліджень у ключових галузях, зокрема у сфері хімічної промисловості та електроніки, де є потенціал для подальшого зростання. Також, пріоритетною метою має стати підтримка малого та середнього бізнесу, що може сприяти розвитку нових інноваційних ідей та забезпечити більшу стійкість економіки до зовнішніх впливів. Крім того, важливо розширювати міжнародні партнерства та залучати інвестиції у високотехнологічні галузі, що сприятиме розвитку інфраструктури та підвищить конкурентоспроможність Сінгапуру на світовому ринку. Нарешті, необхідно продовжувати інвестувати у розвиток освіти та кадрового потенціалу, щоб забезпечити наявність висококваліфікованих спеціалістів, необхідних для реалізації стратегічних цілей країни.

Інвестування в Південно-Східну Азію має значний потенціал, оскільки цей регіон продовжує демонструвати стійкий економічний розвиток та збільшення свого впливу на глобальній арені. Зокрема, на фоні загального зростання економічної активності в регіоні спостерігається зростання інтересу до інвестицій, які спрямовані на сталість та екологічність. За останні роки країни Південно-Східної Азії роблять значні кроки у напрямку розвитку сталої інфраструктури, використання відновлюваних джерел енергії та впровадження екологічних технологій. Це створює нові можливості для інвесторів, які зацікавлені в розвитку секторів, спрямованих на покращення екологічної ситуації та зменшення вуглецевого сліду.

З іншого боку, цифрова трансформація в регіоні відкриває широкі перспективи для інвесторів у секторах електронної комерції, фінансових технологій та інших цифрових сервісів. Завдяки швидкому зростанню кількості технологічно підготовленого населення та активному впровадженню цифрових інновацій, цей регіон стає все більш привабливим для технологічних інвестицій.

Інвесторам треба ретельно дослідити ринок та мати чітку стратегію перед початком інвестування. Розуміння місцевого законодавства, бізнес-культури та особливостей кожної конкретної країни є ключовим для успішних інвестиційних операцій. Також важливо розглядати диверсифікацію портфеля як засіб

зменшення ризиків та забезпечення стабільності в умовах ринкової нестабільності [30].

Відповідно до отриманої інформації можна сказати, що контроль над політичною стабільністю, чіткість регуляторних норм і боротьба з корупцією сприяють зростанню прямих іноземних інвестицій. Країни регіону приймають різноманітні регуляторні рамки та інвестиційні політики, вводячи правила власності та економічні стимули для залучення іноземного капіталу.

Значне збільшення прямих іноземних інвестицій в АСЕАН робить регіон одним із провідних світових отримувачів таких вкладень. Цей ріст обумовлений глибшою регіональною інтеграцією, покращенням інвестиційного клімату та розширенням можливостей. Вражає, що Південно-Східна Азія привабила рекордні обсяги ПІІ, навіть перевершуючи Китай у 2024 році, оскільки транснаціональні компанії диверсифікують постачання в умовах геополітичних змін.

Дедалі впевненіше цей регіон закріплюється як один із найпривабливіших та найбільш стабільних для залучення прямих іноземних інвестицій, навіть у непростих глобальних умовах. Важливими чинниками її привабливості є сильні макроекономічні показники, зокрема стабільне зростання ВВП і контрольовані темпи інфляції, що забезпечують сприятливі умови для реалізації гнучкої монетарної політики.

Країни АСЕАН стали важливими гравцями у світовому інвестиційному середовищі, продемонструвавши стійкість і стабільне зростання у залученні прямих іноземних інвестицій. В останні роки регіон постійно збільшував обсяг іноземних інвестицій, і з 2016 року щорічний приплив інвестицій перевищував 150 млрд доларів. Це значне збільшення порівняно з періодом до 2015 року, коли середній рівень ПІІ становив менше 100 млрд доларів.

Середній обсяг іноземних інвестицій у 2021–2023 роках перевищував 200 мільярдів доларів США щороку, що дозволило країнам АСЕАН зміцнити позиції провідного інвестиційного напрямку серед країн, що розвиваються. До 2023 року частка регіону в глобальних ПІІ зросла приблизно до 17 %, тоді як у

попередньому десятилітті вона не перевищувала 6 %. Загальний обсяг накопичених іноземних інвестицій у 2024 році країни АСЕАН зафіксував незначне зростання — приблизно на 2 %, досягнувши нових рекордних показників у 235 млрд дол США [63].

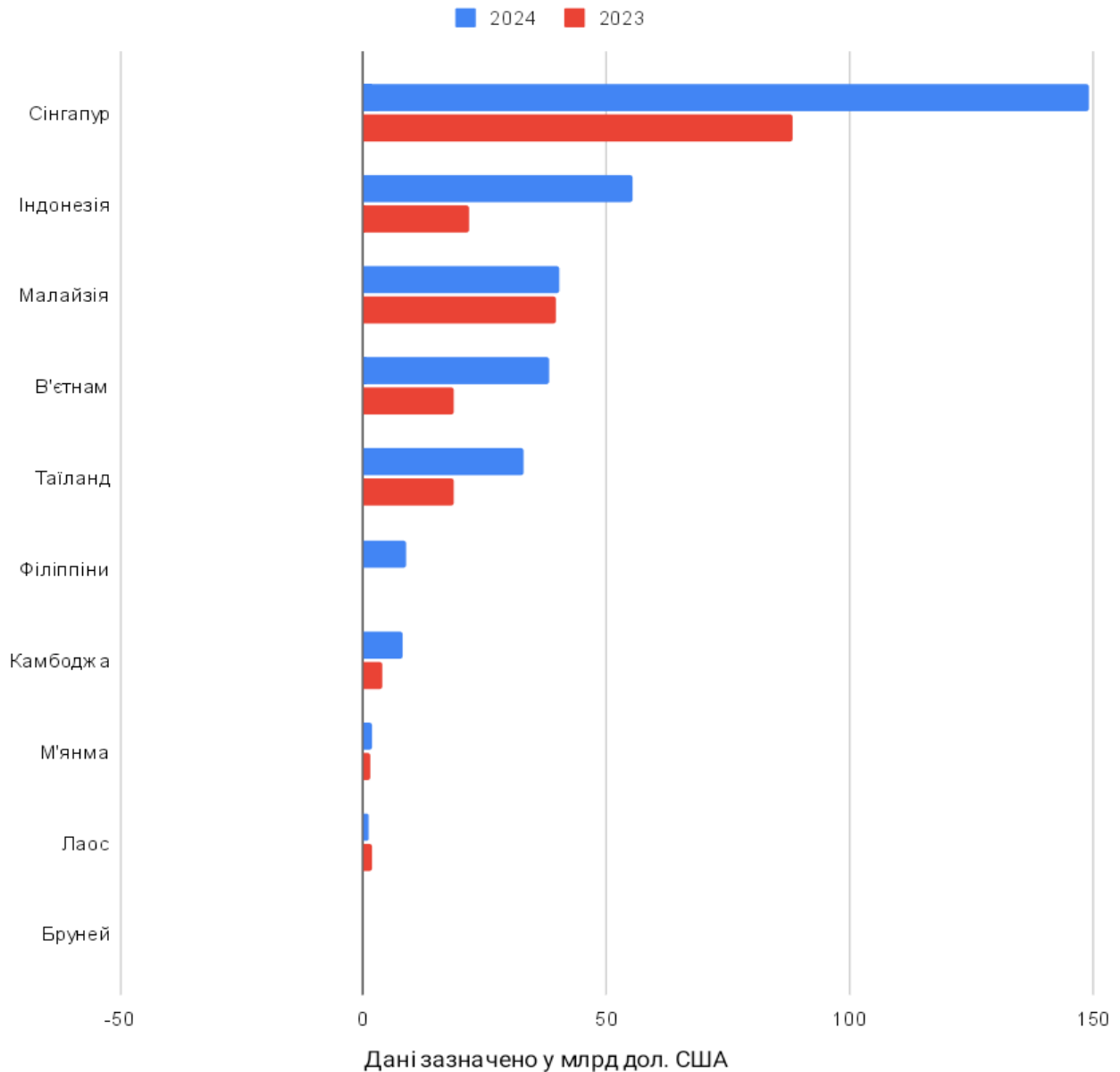

Рисунок 3.1 - Діаграма порівняння ВВП в АСЕАН за 2024-2023 рр.*

* Складено автором за [15, 35, 37, 40, 43 ст. 7, 46, 47, 53, 54, 71]

Інтерес до інвестування в інфраструктуру регіону, особливо в цифрову інфраструктуру, залишається високим. Стійкі ринки праці та високий рівень приватного споживання вказують на сприятливу демографічну ситуацію. Помітні тенденції в фінансових технологіях, відновлюваній енергетиці, електромобілях та цифровій економіці розширюють перспективи інвестування.

Поточні геополітичні напруження та зміни в ланцюгах постачання заохочують компанії диверсифікувати виробництво в регіоні, при цьому перетікання китайських виробничих потужностей створює нову динаміку.

Окрему увагу заслуговує значний попит на інвестиції у розвиток інфраструктури, особливо цифрової. Іноземний капітал активно залучається до фінансування цих проєктів. Крім того, сталість ринків праці та високий рівень приватного споживання в регіоні свідчать про сприятливий демографічний потенціал для довгострокових інвестицій.

Макроекономічний ландшафт ПСА демонструє переконливу картину зростання і стабільності, хоча і з певними тенденціями до уповільнення під впливом глобальної динаміки.

Ситуація з внутрішньою політичною стабільністю у країнах регіону значно варіюється. Сінгапур і Малайзія забезпечують відносно стабільне управління, тоді як інші країни стикаються зі змінною внутрішньою політикою. Проблеми корупції та низької ефективності бюрократичних структур на деяких ринках ускладнюють операційну діяльність, збільшують витрати й терміни реалізації проєктів для інвесторів. У Таїланді занепокоєння викликають постійний дефіцит у торгівлі з Китаєм, швидке зростання китайського імпорту, що підриває місцеве виробництво, а також явище так званого «сірого капіталу» — китайських інвестицій, які непрозоро інтегруються в локальний ринок. Такі процеси можуть посилювати корупцію та негативно впливати на довгострокову стабільність економіки країни. У М'янмі значний інвестиційний потенціал залишається нереалізованим через політичну кризу; здатність країни залучати іноземні інвестори безпосередньо залежить від формування привабливого середовища для бізнесу.

Злиття геополітичних факторів, торговельної політики та внутрішньої економічної динаміки створює складну матрицю ризиків для регіону. Напружені стосунки між США та Китаєм, разом із незавершеними територіальними конфліктами у Південно-Китайському морі впливають на формування протекціоністської політики, митних обмежень і загострюють економічну

невизначеність. Такі обмеження часто спричиняють торговельні дисбаланси й посилюють обережність інвесторів, що може результовувати у зменшенні притоку прямих іноземних інвестицій або навіть скороченні наявного капіталу.

Попри зусилля, спрямовані на регіональну інтеграцію, проблема фрагментації регуляторних норм і невідповідності політик залишається серйозним викликом. Асоціація країн Південно-Східної Азії, яка об'єднує десять суверенних держав, стикається з багатогранними перешкодами через різні податкові системи, регуляторні рамки та інвестиційні стимули. Така різноманітність значно ускладнює безперебійну роботу бізнесу в регіоні. Ця фрагментація охоплює ключові сфери, такі як цифрова політика, закони про захист даних й регулювання транскордонної торгівлі. Через це компаніям стає дедалі важче працювати на кількох ринках одночасно.

Серед конкретних проблем можна виокремити прогалини в захисті інтелектуальної власності у деяких країнах, наприклад, в Індонезії та В'єтнамі, що уповільнює розвиток цифрового підприємництва та інноваційної діяльності. Додатковий тиск створює міжнародний рух до встановлення мінімального корпоративного податку, який може зменшити привабливість окремих членів АСЕАН. Чимало країн регіону історично залежали від податкових пільг, щоб стимулювати приплив капіталу [64].

На цьому тлі Таїланд уже зробив певні кроки в напрямку реформ, включаючи запуск Центрального правового порталу та розширення вимог щодо оцінки регуляторного впливу (RIA). Проте ефективність імплементації цих заходів залишається під питанням через недостатній аналітичний потенціал і проблеми із правозастосуванням. З іншого боку, у Малайзії значними бар'єрами все ще є обмеження для прямих іноземних інвестицій у певних секторах і специфічні вимоги до власності буміпутера. Такі приклади демонструють складність регуляторного середовища, з яким змушені стикатися інвестори в регіоні [65].

Незважаючи на всі виклики сучасності, Південно-Східна Азія володіє всіма необхідними умовами для підтримання стійкого інвестиційного зростання

протягом тривалого періоду, що виходить за межі 2025 року. Такий оптимістичний прогноз можна обґрунтувати сприятливим інвестиційним середовищем, активним просуванням регіональної інтеграції та стабільними темпами зростання внутрішнього валового продукту в більшості країн регіону. Стійкість регіону у залученні прямих іноземних інвестицій, навіть на тлі глобальної економічної нестабільності та геополітичних змін, свідчить про його непохитну привабливість як важливої локації для стратегічного розміщення капіталу.

Утім, для реалізації всього потенціалу інвестицій у цьому регіоні потрібне зважене й глибоко обґрунтоване управління. Хоча регіон створює численні перспективи для розвитку у різних висхідних секторах, інвестори повинні враховувати наявні виклики. Серед них — регуляторна фрагментація, вплив надлишкових виробничих потужностей Китаю та необхідність сталого вдосконалення людського капіталу. Залучені сторони повинні активно брати участь у процесах політичних реформ, демонструвати глибоке розуміння локальних особливостей ринкової динаміки та відданість принципам стійкого і соціально відповідального ведення бізнесу.

Майбутня траєкторія інвестицій у Південно-Східній Азії може значною мірою визначатися складною взаємодією таких чинників, як макроекономічна стабільність, трансформація політичного середовища, глобальне перепрофілювання ланцюгів постачання та розвиток людського капіталу. У цьому контексті адаптивність і стратегічна далекоглядність стануть критично важливими для всіх учасників процесу.

3.2 Перспективи реалізації інвестиційних проєктів у ключових секторах економіки.

Незважаючи на значні глобальні економічні виклики, регіон Південно-Східної Азії демонструє вражаючу стійкість у залученні прямих іноземних інвестицій. Для порівняння у 2024 році світові обсяги ПІІ скоротилися приблизно

на 8–10%. Зокрема, притік інвестицій до країн, що розвиваються, зменшився на 2–7%, тоді як Китай, як одна з ключових економік, що розвиваються, зазнав різкого скорочення обсягів інвестицій на 29% у тому ж році. На противагу цим тенденціям, країни АСЕАН встановили рекорд, залучивши 230 мільярдів доларів США у вигляді ПІІ протягом 2023 року. Такий контраст у динаміці свідчить про те, що зростання ПІІ в регіоні не просто відображає загальну тенденцію збільшення інтересу до ринків, що розвиваються. Регіон має унікальні структурні переваги, які дозволяють йому ефективно залучати та утримувати іноземний капітал, навіть в умовах глобального економічного спаду. Ця контрциклічна динаміка, коли регіон демонструє стійке зростання у періоди загального зниження інвестиційних потоків, акцентує його здатність функціонувати як відносно безпечний притулок для інвесторів. Завдяки цьому АСЕАН постає як один з найпривабливіших напрямків для інвестицій серед інших країн, що розвиваються, пропонуючи певний рівень захищеності від зовнішніх економічних потрясінь.

Регіон АСЕАН, до якого входять такі країни, як Індонезія, Філіппіни, Таїланд та інші, пропонує прибуткові інвестиційні можливості в різних секторах. Зважаючи на сталий розвиток, електромобілі виділяються як ключова сфера для інвестицій. Враховуючи велику кількість природних ресурсів, таких як нікель, необхідний для акумуляторів електромобілів, країни АСЕАН готові залучати інвестиції як від регіональних, так і від міжнародних виробників електромобілів.

Окрім електромобілів, значні перспективи відкриває сектор видобутку олова. Олово, яке широко використовується в автомобільній та електротехнічній промисловості, є в достатку в таких країнах АСЕАН, як Індонезія та М'янма, що відкриває широкі інвестиційні перспективи. Аналогічним чином, рибний сектор, що користується перевагами розгалуженої берегової лінії регіону, відкриває можливості для інвестицій, а такі країни, як Індонезія, є одними з найбільших світових виробників риби.

Відновлювана енергетика - ще одна сфера, що дозріла для інвестицій в АСЕАН. Маючи багаті ресурси, такі як геотермальна, вітрова та сонячна енергія,

регіон має величезний невикористаний потенціал, пропонуючи шляхи для значного скорочення викидів парникових газів.

Крім того, зростаюча цифрова економіка АСЕАН пропонує багатообіцяючі інвестиційні можливості. Швидко зростаючі сектори, такі як електронна комерція та цифрові платежі, підтримувані такими ініціативами, як транскордонні QR-платежі, підкреслюють потенціал регіону як центру цифрових інвестицій.

Таким чином, різноманітні можливості регіону АСЕАН у сфері електромобілів, видобутку олова, рибальства, відновлюваної енергетики та цифрової економіки роблять його привабливим місцем для інвесторів, які шукають перспективи сталого зростання [31].

Цифрова економіка Південно-Східної Азії демонструє одне з найвищих темпів зростання у світі завдяки молодому населенню, зростаючому попиту на цифрові послуги та активній урядовій підтримці. В Індонезії значного розвитку набувають фінтех, електронна комерція та онлайн-сервіси, які очолюють великі локальні компанії. Сінгапур виступає головним фінансовим та технологічним центром регіону, особливо в галузях штучного інтелекту, блокчейну та хмарних технологій. Малайзія зміцнює свої позиції як центр виробництва напівпровідників, пропонуючи державні стимули та інвестуючи в підготовку висококваліфікованих кадрів. У регіоні спостерігається зростання інвестицій у штучний інтелект та пов'язану інфраструктуру, включаючи будівництво нових центрів обробки даних, кількість яких щорічно зростає. Водночас швидке зростання цифрової економіки створює виклики для сталого розвитку, зокрема через підвищене навантаження на водні та енергетичні ресурси. У деяких країнах уже впроваджено обмеження на будівництво нових дата-центрів через нестачу ресурсів. Це підкреслює необхідність інвестицій у відновлювану енергетику та ефективне управління ресурсами, що стане важливим чинником при ухваленні рішень щодо майбутніх інвестицій у технологічний сектор регіону.

Сектор відновлюваної енергетики в Південно-Східній Азії переживає справжній підйом, особливо у В'єтнамі та на Філіппінах, де уряди активно

підтримують розвиток сонячної та вітрової енергетики. Незважаючи на швидке зростання проєктів у царині чистої енергетики, регіон стикається з значним дефіцитом фінансування та браком інвестицій для модернізації мереж. Китайська ініціатива «Пояс і шлях» все більше зосереджується на зелених проєктах, в той час як США та інші західні країни прагнуть збалансувати свій вплив через економічне партнерство з державами АСЕАН. Уряди цих країн ставлять перед собою амбітні цілі значного розширення потужностей сонячної та вітрової енергетики до середини століття, що створює сприятливі умови для залучення приватних інвестицій і проєктів з кліматичного переходу. З огляду на нестачу державних і міжнародних коштів, подальший розвиток зеленої інфраструктури в значній мірі залежить від змішаного фінансування та зміни традиційного сприйняття відновлюваних джерел як виключно філантропічних проєктів. Водночас конкуренція між різними інвесторами стимулює країни АСЕАН до пошуку нових партнерів і покращення умов для інвестицій у відновлювану енергетику.

Інфраструктура відіграє ключову роль у розвитку країн регіону. Збудова нової столиці Індонезії з акцентом на розумні міста, екологічні споруди та сучасний міський транспорт відкриває великі можливості для закордонних інвесторів. Пандемія ще більше підкреслила важливість надійних логістичних ланцюгів, що стимулює попит на об'єкти зберігання й перевалки, а також цифрову комунікацію. Проте інфраструктурний розрив між країнами з розвиненою мережею та тими, де транспортні й телекомунікаційні системи ще потребують модернізації, створює ризики фінансування й посилює залежність від зовнішнього капіталу. Водночас укрупнення операторів зв'язку в окремих державах свідчить про тренд на концентрацію інвестицій у цифрову інфраструктуру. Спеціальні механізми довгострокового кредитування та участь міжнародних фондів у «зелених» проєктах допомагають реалізувати екологічно орієнтовані рішення, а співпраця з регіональними партнерами забезпечує стійкий розвиток транспортних і енергетичних коридорів. Важливо враховувати

регуляторні особливості в кожній країні та забезпечити адаптивні фінансові моделі, які здатні витримувати циклічні збурення на світових ринках.

Уряди держав Південно-Східної Азії впроваджують розгалужену систему податкових і фінансових стимулів, які адаптовані до їхніх національних стратегій сталого розвитку. Наприклад, у Малайзії надаються пільги на "зелені" інвестиції, а також звільнення від податку на прибуток для проєктів-піонерів на термін від п'яти до десяти років. Індонезія пропонує податкові канікули з частковим або повним звільненням від податку на прибуток строком від п'яти до двадцяти років, а також механізм супервідрахувань на дослідження та інноваційну діяльність. У Філіппінах передбачені дев'ятирічні податкові канікули та фіксована ставка корпоративного податку для компаній-експортерів. У Таїланді стимулюється виробництво та розширення сектору електромобілів через податкові пільги терміном до тринадцяти років, а також за допомогою звільнення від податку на прибуток компаній, що здійснюють модернізацію виробничих потужностей або змінюють місце діяльності. У В'єтнамі інвестори отримують широкий спектр підтримки: залежно від регіонального розташування здійснюється компенсація витрат; пропонуються кількарічні звільнення від податку на прибуток; діє пільгова податкова ставка на строк до п'ятнадцяти років; надається звільнення від митних зборів на імпорти.

Подібні спрямовані заходи, у поєднанні зі стратегіями з підтримки цифрової трансформації, стимулювання розвитку сектору відновлюваної енергетики та індустрії напівпровідників, формують привабливе та стабільне середовище для інвесторів, що посилює перспективи сталого економічного зростання в регіоні [66].

Інфраструктурний розрив усередині регіону залишається суттєвим: Сінгапур демонструє мережі світового рівня, тоді як Індонезія, Філіппіни та М'янма потребують модернізації транспортних коридорів, логістичних вузлів і цифрових мереж. Високі первісні витрати на будівництво нових доріг, портів і мережевих ліній у менш стабільних економіках часто покриваються іноземними кредитами, які можуть зникнути в кризові періоди. Одночасно стрімкий розвиток

штучного інтелекту й дата-центрів створює додатковий тиск на наявні водо- та енергетичні ресурси та викликає складнощі з переходом на відновлювану енергію через високі інвестиційні та логістичні бар'єри. У ряді випадків ефект від зовнішніх технологічних впливів виявляється меншим, ніж очікувалося, що підкреслює потребу в узгодженому плануванні, диверсифікованому фінансуванні та гнучкому підході до сталого розвитку інфраструктури [67, 68].

Очікується, що економіка Південно-Східної Азії демонструватиме стабільне зростання на рівні 4,7% у 2025 році. Такі прогнози зумовлюються стійким внутрішнім попитом, поступовим відновленням туристичної галузі та активними державними інвестиціями. Водночас МВФ передбачає уповільнення темпів економічного зростання в регіоні — до 3,9% у 2025 році та 4,0% у 2026 році порівняно з прогнозованими 4,6% у 2024 році. Основними причинами цього називають нові американські тарифні заходи та санкції у відповідь. Зниження зовнішнього попиту, слабка динаміка технологічного циклу та пригнічений рівень приватного споживання також позначатимуться на економічній активності.

Інфляція, за прогнозами, залишатиметься стабільною на рівні 3,0% у 2025 році, що свідчить про низький і передбачуваний рівень цін. Однак ризики для економіки зміщуються у бік погіршення через невизначеність у сфері міжнародної торгівлі та слабший глобальний попит, ніж очікувалося. ЮНКТАД прогнозує помірне зростання ПІІ у 2025 році, значною мірою залежне від таких чинників, як географічне розташування, галузева прив'язка та інші специфічні умови. Регіони поблизу розвинених ринків, наприклад АСЕАН, можуть отримати переваги від процесу неаршорингу. Подальший розвиток глобальних потоків ПІІ значною мірою визначатиметься такими факторами, як енергетичний перехід, поширення штучного інтелекту та прогрес у технологічній сфері [69, 70].

Отже, регіон АСЕАН пропонує широкі інвестиційні можливості в різних галузях. Однією з ключових сфер для інвестицій є електромобілі, особливо з урахуванням зростання попиту на ці транспортні засоби та наявності природних

ресурсів, необхідних для їхнього виробництва, таких як нікель. Також значний потенціал для інвестицій має сектор видобутку олова, який використовується у виробництві автомобілів та електротехніці, особливо в країнах, які мають великі запаси цього металу, наприклад, Індонезія та М'янма. Рибальство є ще однією перспективною галуззю для інвестицій, особливо враховуючи розгалужену берегову лінію регіону та його природні ресурси. Існує великий попит на рибні продукти, особливо в країнах, таких як Індонезія, яка є одним з провідних виробників у цій сфері. Відновлювана енергетика є ще одним перспективним напрямком для інвестицій, оскільки регіон має значний потенціал у використанні геотермальної, вітрової та сонячної енергії. Цифрова економіка, зокрема сектори електронної комерції та цифрових платежів, також пропонує багато перспектив для інвестицій. Ці сектори швидко зростають, що відображається в запитах на технології, такі як транскордонні QR-платежі.

Тому, різноманітні можливості в секторах електромобілів, видобутку олова, рибальства, відновлюваної енергетики та цифрової економіки зроблять регіон АСЕАН привабливим для інвесторів, які прагнуть забезпечити сталий розвиток.

ВИСНОВКИ

За результатами дипломної роботи обґрунтовано тенденції та перспективи інвестиційних потоків в країнах Південно-Східної Азії: чинники залучення та стратегічні наслідки. За результатами дослідження сформовано наступні висновки та пропозиції:

а) Аналіз показав, що унікальне географічне розташування регіону, що знаходиться на перетині ключових торговельних шляхів, надає йому значні переваги для розвитку транзитної торгівлі та логістики. Політична стабільність у більшості країн регіону, незважаючи на окремі винятки, та регіональна інтеграція в рамках АСЕАН, створюють сприятливе середовище для ведення бізнесу та знижують інвестиційні ризики. Економічні особливості, такі як молода та численна робоча сила, зростаючий внутрішній ринок, а також наявність природних ресурсів та розвиток виробничих кластерів, значно підвищують інвестиційний потенціал ПСА. Було підкреслено, що синергія цих чинників робить регіон одним з найпривабливіших для глобальних інвесторів.

б) Інвестиційний клімат у Південно-Східній Азії демонструє синергію економічних, політичних і соціальних чинників, які формують сприятливі умови для залучення як прямих, так і портфельних іноземних інвестицій. Ключовими складовими цього середовища виступають високорозвинена інфраструктура, значні інвестиції в технологічні сектори та стабільне функціонування фінансових ринків, що спільно сприяють зміцненню конкурентоздатності регіону. Прямі іноземні інвестиції сприяють довгостроковому розвитку бізнесу та стимулюють технологічний прогрес, тоді як портфельні інвестиції забезпечують підтримання ліквідності фінансових систем і загальної економічної стабільності. Водночас політична стабільність, ефективна боротьба з корупцією, особливо успішна в Сінгапурі, правове середовище та доступність фінансових послуг є ключовими факторами для підвищення довіри інвесторів і створення сталого інвестиційного середовища. Особливої уваги заслуговує

управління ризиками на системному та специфічному рівнях, що є невід'ємною складовою процесу прийняття зважених інвестиційних рішень.

в) У 2024 році інвестиційний портфель Південно-Східної Азії став ще більш збалансованим та різноманітним порівняно з 2023-м. Хімічна промисловість, яка тривалий час утримувала провідні позиції, зміцнила свою частку завдяки розширенню проєктів у галузі нафтохімії та біопалива. Водночас роль електроніки трохи зменшилася в загальному розподілі фінансування. Напрямок досліджень і розробок отримав суттєву підтримку, що підкреслює прагнення регіону посилити власну інноваційну базу. Виробничий сектор, особливо важка промисловість, зріс помірними темпами, підтверджуючи тенденцію до переходу від дешевої збірки до локальної переробки матеріалів і створення компонентів. Сектор послуг продовжив утримувати сильні позиції, зокрема завдяки активному розвитку логістики та фінансових інструментів, що свідчить про зрілість ринків капіталу та стрімке зростання попиту на цифрові рішення. Енергетична інфраструктура привернула додаткові вкладення, демонструючи прагнення країн регіону вирішити проблему нестачі енергопотужностей. Попит на логістичні та транспортні рішення підвищився через зростання внутрішньорегіонального товарообігу. У цілому, інвестиційна динаміка свідчить про те, що інвестори все більше надають перевагу інтеграції традиційних галузей із високотехнологічними та сервісними напрямками, прагнучи максимально знизити ризики та підсилити довгостроковий ефект капіталовкладень.

г) Сінгапур зберігає лідерську позицію за обсягами залучених ПІІ, які становили 149,26 млрд дол. США. Такий результат обумовлений високим рівнем економічного розвитку країни та наявністю сучасної інфраструктури. Індонезія, піднявшись на друге місце з показником у 55,15 млрд дол. США, ефективно використала переваги великого внутрішнього ринку та багатих природних ресурсів. На третьому місці опинилася Малайзія з обсягом інвестицій у 40,15 млрд дол. США, що стало можливим завдяки вигідному географічному розташуванню та потужній промисловій базі. В'єтнам продемонстрував

динамічне зростання прямих іноземних інвестицій до 38,2 млрд дол. США, що значною мірою зумовлено розвитком виробництва та збереженням низьких витрат на робочу силу, які створюють конкурентні переваги. Таїланд зі своїми 33 млрд дол. США зміцнює стабільний інвестиційний клімат через залучення капіталу в туристичну сферу та промисловість. Філіппіни мають 8,93 млрд дол. США, а Камбоджа 8,1 млрд дол. США, що демонструє зростаючий інтерес інвесторів до таких секторів, як інформаційні технології, послуги та сільське господарство. Проте ці ринки ще перебувають на стадії становлення. У М'янмі політична нестабільність суттєво обмежила залучення ПІІ, скоротивши їх до 1,67 млрд дол. США. Лаос із показником 99 млн дол. США та Бруней із лише 26 млн дол. США залишаються на периферії регіональної інвестиційної активності через недостатню диверсифікацію економіки. Водночас ці країни мають перспективи для розвитку у сфері гідроенергетики. Регіон загалом підтвердив свою здатність залучати значні обсяги іноземного капіталу як у традиційні галузі, так і в інноваційні та сервісні сектори. Це свідчить про збереження привабливості країн Південно-Східної Азії для глобальних інвесторів і їхньої важливої ролі на світовій економічній арені.

д) Ефективне залучення інвестицій у регіоні Південно-Східної Азії ґрунтується на прозорості й передбачуваності правової системи, яка гарантує захист права власності та дотримання контрактних зобов'язань. У той же час розвиток транспортних коридорів, оновлення енергетичної інфраструктури та будівництво сучасних цифрових мереж значно скорочують витрати на ведення бізнесу, відкриваючи доступ до віддалених ринків збуту. Додатковим стимулом є інноваційна підтримка, що включає надання державних грантів для стартапів, спеціальні податкові пільги для науково-дослідних установ і підприємств, які створюють умови для розвитку високо інноваційної екосистеми та сприяють появі нових технологічних кластерів. Паралельно спрощення адміністративних процедур і посилення підтримки малого й середнього бізнесу підвищують адаптивність економіки та стимулюють зростання інвестицій.

е) Для успішного впровадження інвестиційних проєктів у ключових галузях економіки Південно-Східної Азії важливо забезпечити не лише наявність багатих природних ресурсів і розвинених виробничих потужностей, а й побудувати прозору та стабільну нормативно-правову базу. Вона має бути адаптованою до швидкоплинних технологічних змін і глобальних викликів. Практика свідчить, що урядові ініціативи, такі як податкові пільги для підтримки «зелених» інвестицій, тривалі податкові канікули або спеціальні відрахування на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи, формують основу для розвитку стратегічно важливих напрямків. До таких належать електромобільна промисловість, відновлювальні джерела енергії, виробництво напівпровідників та цифрові послуги. Проте це ще не гарантія повного успіху. Одночасно необхідно розвивати «розумні» міста, будувати сучасні транспортні коридори, модернізувати логістичні системи та цифрову інфраструктуру. Саме синергія технологічних інновацій із якісними комунікаціями та екологічною стійкістю створює сприятливі умови для інвесторів та запобігає дефіциту критичних ресурсів. Цифрова трансформація регіону також висуває нагальні вимоги до створення узгоджених регіональних стандартів і механізмів взаємодії. Це дозволить країнам АСЕАН інтегрувати електронну комерцію, фінтех-рішення і цифрові сервіси у свої економіки максимально ефективно. Досвід таких лідерів регіону, як Сінгапур, Індонезія і Малайзія, демонструє: без проактивної участі урядів у розробці правил і в регіональних діалогах щодо управління даними, кібербезпеки або інвестицій в інфраструктуру штучного інтелекту навіть сучасні дата-центри будуть неспроможними реалізувати свій потенціал. Для цього необхідна синхронізація їхніх можливостей із розширенням екологічно чистих енергетичних потужностей та оптимізацією використання водних ресурсів. Комплексний підхід, поєднання передових технологій, змішаного фінансування, прозорого регулювання та державної підтримки стане ключовим фактором, що дозволить країнам АСЕАН не лише утримувати стійкий приплив прямих іноземних інвестицій навіть у контрциклічний період, а й зміцнити свої позиції

як провідного центру світових інвестицій із високою конкурентоспроможністю та перспективністю.

Отже, реалізація інвестиційних проектів у стратегічно важливих секторах Південно-Східної Азії, від електромобільної промисловості та металургійної гірничої промисловості до відновлюваної енергетики, цифрової економіки та транспортної інфраструктури, вимагає тісної координації між урядовими органами, бізнес-структурами та міжнародними партнерами. Для забезпечення успіху таких проектів необхідно не тільки підтримувати прозорість правового регулювання, але й активно сприяти формуванню інноваційних кластерів та спрощувати регуляторні процеси. Це дозволить мінімізувати інвестиційні ризики та створити умови для стабільного припливу іноземного капіталу.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАНЬ

1. Southeast Asia URL: <https://www.britannica.com/place/Southeast-Asia>.
(дата звернення: 10.05.2025)
2. Кобеля З. І., Кутаренко, Н. Я., Рудько К. І, Бабчук А. М. Інвестиційний потенціал України в умовах фінансово-економічної кризи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 22. С. 32-37
3. Кукош М. С. Концепція формування інвестиційного потенціалу регіону. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. №19. С. 66-70.
4. Концепція формування інвестиційного потенціалу регіону URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/19_2_2018ua/16.pdf (дата звернення: 10.05.2025)
5. The purpose of trade agreements URL: https://www.nber.org/system/files/working_papers/w22070/w22070.pdf (дата звернення: 10.05.2025)
6. Southeast Asia Region. Colorful map of countries in southeastern Asia. Vector illustration URL: <https://stock.adobe.com/uk/images/southeast-asia-region-colorful-map-of-countries-in-southeastern-asia-vector-illustration/248024725> (дата звернення: 10.05.2025)
7. Задоя А. О. Портфельні інвестиції у сучасному світі: емпірична перевірка гіпотез. *Європейський вектор економічного розвитку*, 2019. -№ 2. - С. 60-70.
8. Задоя А. О. Портфельні інвестиції в Україну: шанси чи загрози? *Академічний огляд: економіка та підприємництво*, 2019. -№ 2. - С. 81-92
9. Прямі інвестиції і міжнародне співробітництво URL: http://moodle.nati.org.ua/pluginfile.php/25817/mod_resource/content/1/%.pdf (дата звернення: 10.05.2025)
10. Що таке прямі та портфельні інвестиції: види, стратегії та ризики + об'єкти вкладень URL: <https://itstatti.in.ua/16-finansy-ta-investytsii/332-pryami-ta->

portfelni-investitsiji.html#h2-podiliaiemo-priami-ta-portfelni-investytsii (дата звернення: 10.05.2025)

11. Investment Climate: What it is, How it Works URL: <https://www.investopedia.com/terms/i/investmentclimate.asp> (дата звернення: 10.05.2025)

12. Indonesia Economy Recap for 2023 URL: <https://www.aseanbriefing.com/news/indonesia-economy-recap-2023/> (дата звернення: 10.05.2025)

13. Singapore's 2023 investment commitments down 44% at S\$12.7 billion, but still above EDB target range URL: <https://www.businesstimes.com.sg/singapore/economy-policy/singapores-2023-investment-commitments-down-44-s127-billion-still-above> (дата звернення: 12.05.2025)

14. Vietnam enjoys surge in FDI inflows in 2023 URL: <https://en.vietnamplus.vn/vietnam-enjoys-surge-in-fdi-inflows-in-2023/275433.vnp> (дата звернення: 12.05.2025)

15. Інвестиційні заявки Таїланду зросли на 43% у 2023 році, Китай лідирує за ПІІ URL: <https://www.channelnewsasia.com/business/thailands-investment-applications-43-2023-china-tops-fdi-4103361> (дата звернення: 12.05.2025)

16. Thailand's Industrial Estates - The 2023 Investment Outlook URL: <https://www.amata.com/ja/new-media/1043-thailand-s-industrial-estates-the-2023-investment-outlook> (дата звернення: 12.05.2025)

17. Total value of approved foreign investments in the Philippines in 2024, by industry URL: <https://www.statista.com/statistics/1263481/philippines-value-of-approved-investments-by-industry/> (дата звернення: 12.05.2025)

18. Malaysia attracted RM225bil worth of investments for Jan-Sep period, exceeding full-year target URL: <https://www.nst.com.my/business/corporate/2023/12/987185/malaysia-attracted-rm225bil-worth-investments-jan-sep-period> (дата звернення: 12.05.2025)

19. Malaysia Creates Almost 90,000 Jobs from RM225.0 Billion Approved Investments For 9M2023, *Exceeding Full-Year Annual Target* URL: <https://www.mida.gov.my/media-release/malaysia-creates-almost-90000-jobs-from-rm225-0-billion-approved-investments-for-9m2023-exceeding-full-year-annual-target/> (дата звернення: 12.05.2025)

20. An overview of petroleum potential and investment opportunities in Southeast Asia URL: <https://vietnamscience.vjst.vn/index.php/vjste/article/view/290/276> (дата звернення: 12.05.2025)

21. Foreign direct investment trends and outlook in Asia and the Pacific 2023/2024 URL: <https://repository.unescap.org/bitstream/handle/20.500.12870/6614/ESCAP-2023-RP-APTIT-Foreign-direct-investment-trends-outlook-Asia-Pacific-2023-2024.pdf?sequence=5&isAllowed=y> (дата звернення: 12.05.2025)

22. Singapore URL: <https://www.britannica.com/place/Singapore-capital> (дата звернення: 12.05.2025)

23. Partner, Head of Law. KPMG in Vietnam. *Investing in Vietnam 2021 and beyond*. 2021 - С. 36.

24. Investing in Southeast Asia: Trends and Opportunities URL: <https://asiafundmanagers.com/gbr/investing-in-southeast-asia-trends-and-opportunities/> (дата звернення: 12.05.2025)

25. Investing in Malaysia: The Ultimate Guide URL: <https://www.countryview.com.my/investment-in-malaysia.html> (дата звернення: 12.05.2025)

26. Country profile – Indonesia URL: <https://www.fao.org/3/ca0393en/CA0393EN.pdf> (дата звернення: 12.05.2025)

27. PwC Indonesia Economic Update URL: <https://www.pwc.com/id/en/publications/general/indonesia-economic-update-2023-q2.pdf> (дата звернення: 14.05.2025)

28. Jean Baffie, Suchanya Boonvanno, Michel Bruneau, Eric Charmes, Jean-Paul Deler, Steve Déry, Manuelle Franck, Jean-Paul Hubert, Antoine Lauginie, Charat Mongkolsawat, Philippe Schar. *Atlas of Thailand Spatial structures and development*. Printed in Thailand by O. S. Printing House, Bangkok. 2004. С 209.

29. Що таке інвестиції і їх види URL: <https://hugs.ua/blog/types-of-investments/#> (дата звернення: 14.05.2025)

30. Investing in Southeast Asia: Rising Opportunities URL: https://www.viettonkinconsulting.com/fdi/investing-in-southeast-asia-rising-opportunities/#Key_Sectors_and_Industries_for_Investment_in_Southeast_Asia (дата звернення: 14.05.2025)

31. Potential Investment Opportunities in ASEAN Countries URL: <https://asean2023.id/en/news/potential-investment-opportunities-in-asean-countries> (дата звернення: 14.05.2025)

32. Investing in ASEAN Association of Southeast Asian Nations 2018|2019 URL: https://www.ipsos.com/sites/default/files/ct/publication/documents/2018-09/investing_in_asean_2018-2019.pdf (дата звернення: 14.05.2025)

33. Сингапур: причини за його економічним успіхом. EHL Insights. URL: <https://hospitalityinsights.ehl.edu/singapore-economic-success> (дата звернення: 16.05.2025)

34. S. Santhi, AR. Saravanakumar. *The Economic Development of Singapore: A Historical Perspective*. Aut Aut Research Journal. July, 2020. Vol. XI, Issue VII. P. 447–449.

35. Realisasi Investasi Tembus Rp1.714 T pada 2024 URL: <https://www.cnnindonesia.com/ekonomi/20250131100843-92-1193040/realisasi-investasi-tembus-rp1714-t-pada-2024> (дата звернення: 16.05.2025)

36. Southeast Asia: A powerhouse in the making URL: <https://www.carmignac.com/en/articles/southeast-asia-a-powerhouse-in-the-making-3244-11197> (дата звернення: 16.05.2025)

37. Foreign direct investment (FDI) into Vietnam - statistics & facts URL: <https://www.statista.com/topics/13056/foreign-direct-investment-fdi-into-vietnam/> (дата звернення: 16.05.2025)

38. Foreign direct investment (FDI) into Vietnam - statistics & facts URL: <https://www.statista.com/topics/13056/foreign-direct-investment-fdi-into-vietnam/> (дата звернення: 16.05.2025)

39. Thailand BOI Says 2024 Investment Applications Soar 35% to 10-Year High of USD33 Billion as FDI in Data Centers and Cloud Services Take the Lead URL: <https://www.prnewswire.com/apac/news-releases/thailand-boi-says-2024-investment-applications-soar-35-to-10-year-high-of-usd33-billion-as-fdi-in-data-centers-and-cloud-services-take-the-lead-302349153.html> (дата звернення: 16.05.2025)

40. FDI net inflows inch up 0.1% in 2024 URL: <https://www.pids.gov.ph/details/news/in-the-news/fdi-net-inflows-inch-up-0-1-in-2024> (дата звернення: 16.05.2025)

41. 2024 Investment Climate Statements: Malaysia URL: <https://www.state.gov/reports/2024-investment-climate-statements/malaysia/> (дата звернення: 16.05.2025)

42. Malaysia records historic high rm378.5 billion in investments, with 14.9% y-o-y growth, generating more than 207,000 jobs in 2024. URL: <https://www.meif.org.my/post/malaysia-records-historic-high-rm378-5-billion-in-investments-with-14-9-y-o-y-growth-generating-m> (дата звернення: 16.05.2025)

43. Foreign direct investment statistics Brunei Darussalam URL: https://deps.mofe.gov.bn/DEPD%20Documents%20Library/DOS/FDI/2024/FDI_Q4_2024_RPT.pdf (дата звернення: 16.05.2025)

44. Foreign Direct Investment URL: <https://deps.mofe.gov.bn/SitePages/Foreign%20Direct%20Investment.aspx>

45. ASEAN Investment Report 2024 – ASEAN Economic Community 2025 and Foreign Direct Investment. Джакарта: ASEAN Secretariat, 2024. 160 с.

46. Laos Foreign Direct Investment URL:
<https://tradingeconomics.com/laos/foreign-direct-investment> (дата звернення:
 20.05.2025)

47. Myanmar Foreign Direct Investment URL:
<https://tradingeconomics.com/myanmar/foreign-direct-investment> (дата звернення:
 20.05.2025)

48. Myanmar attracts \$690m in FDI for FY 24-25 URL:
<https://en.amwalalghad.com/myanmar-attracts-690m-in-fdi-for-fy-24-25/> (дата
 звернення: 20.05.2025)

49. Foreign Investment in Myanmar halves compared to previous year URL:
<https://eng.mizzima.com/2024/12/20/17526> (дата звернення: 20.05.2025)

50. Cambodia attracts 6.9 bln USD fixed-asset investment in 2024, up 40 pct
 URL: <https://www.khmertimeskh.com/501602507/fdi-inflows-hit-8-1b-in-one-year/>

51. Indonesia's Record Investment Inflows: Key Highlights from H1 2024
 URL: <https://www.aseanbriefing.com/news/indonesias-record-investment-inflows-key-highlights-from-h1-2024/> (дата звернення: 20.05.2025)

52) Singapore Remains Biggest Foreign Investor in Myanmar URL:
<https://www.irrawaddy.com/business/singapore-remains-biggest-foreign-investor-in-myanmar.html> (дата звернення: 20.05.2025)

53. Malaysia Records Historic High RM378.5 Billion in Investments, with 14.9% Y-O-Y Growth, Generating More Than 207,000 Jobs in 2024 URL:
<https://www.mida.gov.my/media-release/malaysia-records-historic-high-rm378-5-billion-in-investments-with-14-9-y-o-y-growth-generating-more-than-207000-jobs-in-2024/> (дата звернення: 20.05.2025)

54. Singapore's FDI Surge: A Beacon for Global Investors in 2024 and Beyond
 URL: <https://www.ainvest.com/news/singapore-fdi-surge-beacon-global-investors-2024-2504/> (дата звернення: 26.05.2025)

55. Indonesia Attracts \$105 Billion Investment in 2024 URL:
<https://jakartaglobe.id/business/indonesia-attracts-105-billion-investment-in-2024>
 (дата звернення: 26.05.2025)

56. Value of foreign direct investment (FDI) projects approved for BOI investment promotion in Thailand in the 1st half of 2024, by sector URL: <https://www.statista.com/statistics/1537297/thailand-value-of-boi-approved-fdi-projects-by-sector/> (дата звернення: 26.05.2025)

57. Thailand BOI Says 2024 Investment Applications Soar 35% to 10-Year High of USD33 Billion as FDI in Data Centers and Cloud Services Take the Lead URL: <https://www.prnewswire.com/apac/news-releases/thailand-boi-says-2024-investment-applications-soar-35-to-10-year-high-of-usd33-billion-as-fdi-in-data-centers-and-cloud-services-take-the-lead-302349153.html> (дата звернення: 26.05.2025)

58. Southeast Asia: Breaking into Tiger economies URL: <https://www.kreston.com/article/southeast-asia-tiger-economies/> (дата звернення: 26.05.2025)

59. Economic Forecasts for Asia and the Pacific: April 2025 URL: <https://www.adb.org/outlook/editions/april-2025> (дата звернення: 26.05.2025)

60. E-commerce is entering a new phase in Southeast Asia. Are logistics players prepared? URL: <https://www.mckinsey.com/industries/logistics/our-insights/e-commerce-is-entering-a-new-phase-in-southeast-asia-are-logistics-players-prepared> (дата звернення: 26.05.2025)

61. Myanmar Foreign Direct Investment (1971-2023) URL: <https://www.macrotrends.net/global-metrics/countries/mmr/myanmar/foreign-direct-investment> (дата звернення: 26.05.2025)

62. Thailand: Investing in Thailand URL: <https://www.lloydsbanktrade.com/en/market-potential/thailand/investment> (дата звернення: 26.05.2025)

63. Foreign investment in developing economies fell 2% in 2024, marking second year of decline URL: <https://unctad.org/news/foreign-investment-developing-economies-fell-2-2024-marking-second-year-decline>. (дата звернення: 26.05.2025)

64. The Rise of the Digital Economy in South East Asia: Opportunities and Challenges URL: <https://www.ipandlegalfilings.com/the-rise-of-the-digital-economy-in-south-east-asia-opportunities-and-challenges/> (дата звернення: 26.05.2025)

65. New Frontiers in Southeast Asia Digital Infrastructure URL: <https://marketresearchsoutheastasia.com/insights/articles/new-frontiers-southeast-asia-digital-infrastructure>. (дата звернення: 26.05.2025)

66. Investment Hotspots in South East Asia: Where to Put Your Money in 2025 URL: <https://www.khuranaandkhurana.com/2025/04/26/investment-hotspots-in-south-east-asia-where-to-put-your-money-in-2025/> (Дата звернення: 06.06.2025)

67. Does Southeast Asia have the resources to feed the tech boom? - Investment Monitor URL: <https://www.investmentmonitor.ai/features/does-southeast-asia-have-the-resources-to-feed-the-tech-boom/> (Дата звернення: 06.06.2025)

68. ASEAN Investment Risks navigating the challenges amid global tensions URL: <https://www.cgsi.com/insights/asean-investment-risks-navigating-the-challenges-amid-global-tensions> (Дата звернення: 06.06.2025)

69. Southeast Asia Economic Update 1Q 2025 - Aura Group URL: <https://www.aura.co/news-and-insights/southeast-asia-economic-update-1q-2025> (Дата звернення: 06.06.2025)

70. Regional Economic Outlook for Asia and Pacific, April 2025 URL: <https://www.imf.org/en/Publications/REO/APAC/Issues/2025/04/24/regional-economic-outlook-for-asia-and-pacific-April-2025> (Дата звернення: 06.06.2025)

71. FDI flows, by region and economy, 2018–2023 URL: https://unctad.org/system/files/official-document/wir2024_annex-1_en.pdf (Дата звернення: 06.06.2025)